

Programmabegroting Purmerend 2026-2029

De paragrafen

Lokale heffingen

Algemeen

De paragraaf lokale heffingen gaat over het beleid van de heffingen en tarieven in 2026. In deze paragraaf wordt achtereenvolgens behandeld:

1. De geraamde inkomsten.
2. Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen.
3. Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen.
4. Een aanduiding van de lokale lastendruk.
5. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

Geraamde inkomsten

De baten met betrekking tot de lokale heffingen bedragen in € 1.000:

Soort	2026
Onroerendezaakbelasting eigenaren	18.828
Onroerendezaakbelasting gebruikers	3.194
Roerende woon- en bedrijfsbelasting	27
Rioolheffing	12.530
Afvalstoffenheffing	15.810
Reinigingsrechten	80
Leges omgevingswet	4.232
Parkeerbelastingen	5.238
Lijkbezorgingsrechten en begraafrechten	1.058
Bedrijveninvesteringszones (BIZ)	237
Marktgelden	135
Precariobelasting	314
Hondenbelasting	545
Toeristenbelasting	155
Overige leges (o.a. burgerlijke stand, GBA, woonzaken, APV, archief)	2.409
Totaal geraamde inkomsten lokale heffingen	64.794
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	886

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

Het beleid voor de uitvoering van heffing en invordering van de lokale heffingen is gericht op het waarborgen van kwaliteit en continuïteit tegen zo laag mogelijke kosten (efficiency). Daarbij wordt er op een lastendrukverdeling gelet en wordt zoveel mogelijk het profijtbeginsel toegepast. Als uitgangspunt geldt dat de lokale lasten jaarlijks worden verhoogd met inflatie. Voor de onroerendezaakbelastingen wordt het consumentenprijsindexcijfer van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) van januari van het voorafgaande jaar als basis gebruikt. Het CBS heeft het inflatiepercentage van januari 2025 vastgesteld op 3,3%. Deze indexering van 3,3% wordt ook toegepast op de overige heffingen (leges, hondenbelasting, precariobelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting).

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Onroerendezaakbelastingen worden geheven van eigenaren van onroerende woningen en niet-woningen en van gebruikers van onroerende niet-woningen. De eigenaar/gebruiker op 1 januari van het jaar is belastingplichtig voor het gehele jaar. Grondslag is de waarde van de onroerende zaak die is vastgesteld met een WOZ-beschikking. Voor het belastingjaar 2026 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2025. Na bepaling van de nieuwe WOZ-waarden zullen alle tarieven aan die nieuwe waarden worden bijgesteld. Uitgangspunt hierbij is dat de hoogte van het tarief afhankelijk is van de stijging van de waarde. Zoals verwoord in de Voorjaarsnota 2025 is de begroting 2026 sluitend gemaakt voor de jaren 2026 en 2027. Hierbij is er gekozen om voor woningen eigenaren, naast de reguliere stijging voor inflatie (+3,3%), de OZB extra 10% te verhogen in 2026 en 2027 als toekomstscenario. Voor niet woningen gebruikers eigenaren geldt een extra verhoging van 5% in 2026 en 10% in 2027. Dit maakt onderdeel uit van het dekkingsplan.

Roerende woon- en bedrijfsruimtebelastingen (RZB)

Deze belasting wordt ook wel de roerendezaakbelasting genoemd, vanwege de aanvulling op en de gelijkenis met de OZB. Deze belasting wordt geheven op alle roerende zaken zoals woonschepen, woonwagens en kiosken. De heffingspercentages zijn gelijk aan die van de OZB.

Rioolheffing

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het beheer van het afval- en regenwater en het verwerken van overtollig grondwater. De heffing mag maximaal kostendekkend zijn en alleen worden gebruikt voor de dekking van de kosten die in de wet genoemd zijn. Purmerend hanteert een rioolheffing die is gesplitst naar een eigenarentarief en een grootverbruikheffing. De heffingsgrondslag voor eigenaren is een vast bedrag per aangesloten eigendom. Voor het grootverbruik is deze gekoppeld aan het waterverbruik in kubieke meters (m³), hierbij is gekozen voor het aantal aansluitingen met een verbruik vanaf 300 m³. Doordat het gebruikerstarief is vervallen, wordt er geen rekening gehouden met kwijtscheldingen en oninbaarheid. Er is onder de Omgevingswet geen verplichting meer tot het opstellen van een gemeentelijk rioleringsplan (GRP). In 2025 is het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) met bijbehorend kostendekkingsplan vastgesteld waarbij over is gegaan naar een gedeeltelijk spaarsysteem voor de rioolheffing (50% sparen en 50% activeren te bereiken in een periode van 10 jaar). Het tarief voor de rioolheffing zal de komende jaren met meer

dan inflatie stijgen vanwege de grote vervangingsinvesteringen in Wheermolen en Overwhere en de nieuwe systematiek van gedeeltelijk sparen.

Afvalstoffenheffing

De gemeente is verplicht tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Voor de dekking van de kosten wordt afvalstoffenheffing geheven. Het tarief van de afvalstoffenheffing wordt gebaseerd op de kosten van onder andere inzet van personeel en materieel, verwerkingstarieven van afvalstromen en toerekening van overhead en btw. Purmerend hanteert een gedifferentieerd tarief voor de afvalstoffenheffing. Dit betreft een tarief voor éénpersoons- en meerpersoonshuishoudens. In het kader van de verbetering van de afvalscheiding is het tarief voor een extra restafval container conform het tarief van een meerpersoonshuishouden en wordt een extra gft-container gratis verstrekt. Door de goede financiële resultaten van de afgelopen jaren, kan de tariefstijging beperkt blijven.

Reinigingsrecht

Reinigingsrecht wordt nog uitsluitend geheven van bedrijven voor het ondergronds inzamelen van bedrijfsafval. Het tarief van het reinigingsrecht wordt gebaseerd op de kosten van onder andere inzet van personeel en materieel, verwerkingstarieven van afvalstromen en toerekening van overhead.

Leges omgevingswet

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging (Wkb) voor het bouwen per 1 januari 2024 zijn de grondslagen voor het heffen van leges in Titel 2 van de legesverordening gewijzigd. Uitgangspunt van Titel 2 van legesverordening blijft dat de kostendekkendheid 100% is. De opbrengsten zijn afhankelijk van het aantal aangevraagde omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten. Dit wijkt altijd af van het aantal geplande bouwprojecten. De gemeente heeft hier een geringe invloed op. Als daartoe aanleiding is zal uw raad door middel van tussenrapportages op de hoogte worden gesteld van de ontwikkelingen.

Parkeerbelastingen

Parkeerbelastingen zijn te onderscheiden in een belasting voor feitelijk parkeren en een belasting voor parkeervergunningen. Beide dienen ter regulering van het parkeren, zoals vastgesteld in het parkeerbeleid. Bij niet betalen van parkeerbelasting op straat, wordt een naslagheffing opgelegd. Jaarlijks wordt het maximum tarief van de naheffingsaanslag vastgesteld door het Rijk. De parkeertarieven worden net als de andere belastingen per 1 januari 2026 verhoogd met 3,3%.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden onder meer geheven voor het gebruik van de aula, het begraven van stoffelijke overschotten en het bijzetten van asbussen in de urnenmuur. Purmerend streeft hierbij naar kostendekkende tarieven, waarin rekening is gehouden met de kosten van het onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. Per 2026 is de aula niet meer in eigendom van de gemeente en worden de kosten en opbrengsten van de aula verwijderd uit de begroting. Dit zal plaatsvinden met een begrotingswijziging. In 2026 zal worden uitgewerkt hoe o.a. met besparingen en aanpassing van tarieven de gewenste 100% kostendekkendheid weer kan worden bereikt.

Bedrijveninvesteringszones

Een Bedrijfsinvesteringszone (BIZ) is een afgebakend gebied zoals een winkelstraat of een bedrijventerrein waarbinnen alle ondernemers samen investeren in zaken als bekendheid, uitstraling, kwaliteit en veiligheid van hun gebied. De BIZ-heffing geldt voor de duur van 5 jaar met een einddatum van 31 december 2027 en het tarief van de BIZ heffing verschilt per gebied (vast bedrag of de WOZ waarde van een bedrijfsruimte). De opbrengsten van de bedrijveninvesteringszones worden na aftrek van de perceptiekosten onder voorwaarden beschikbaar gesteld aan de BIZ Stichting Koemarkt en de Stichting BIZ Purmerend Binnenstad.

Marktgelden

Marktgelden worden geheven op reguliere weekmarkten en incidentele marktdagen en bestaan uit tarieven voor het plaatsen van marktkramen, energieverbruik en het parkeren bij markten. Dit gaat om de door de gemeente vastgestelde warenmarkten in Purmerend. De incidentele markten in Purmerend en de markten in de Beemster gaan via een evenementenvergunning en opgelegde leges. De tarieven worden per 1 januari 2026 verhoogd met 3,3%.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven van degene die een voorwerp of voorwerpen op gemeentegrond, bestemd voor de openbare dienst, heeft, dan wel van degene voor wie dat voorwerp of die voorwerpen op gemeentegrond, bestemd voor de openbare dienst, aanwezig zijn. De gemeente voert jaarlijks een inventarisatie uit aan de hand waarvan de precariobelasting wordt opgelegd. De tarieven worden per 1 januari 2026 verhoogd met 3,3%.

Hondenbelasting

Hondenbelasting is van oorsprong een regulerende belasting ter beperking van het aantal honden. Omdat er sprake is van een belasting geldt hier geen maximumtarief en/of spelregel ten aanzien van kostendekkendheid. Omdat er in Purmerend is besloten tot een heffing binnen een bepaald gebied, is de heffing een doelheffing geworden. De geraamde kosten van het hondenbeleid zijn dan ook gelijk aan de geraamde baten in verband met hondenbelasting. De tarieven worden per 1 januari 2026 verhoogd met 3,3%.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding binnen de gemeente voor personen die niet in de Basisregistratie personen zijn ingeschreven als inwoner. Degene die gelegenheid tot verblijf biedt is belastingplichtig en kan de belasting verhalen op degene die verblijf houdt. De tarieven worden per 1 januari 2026 verhoogd met 3,3%.

Leges

Voor reisdocumenten, rijbewijzen en akten burgerlijke stand bepaalt het Rijk het maximaal te heffen bedrag. De overige leges worden verhoogd met het consumentenprijsindexcijfer van het CBS. Afwijken van dit percentage is mogelijk, wanneer de kostenontwikkeling voor de afzonderlijke activiteiten dit noodzakelijk maakt.

Kostentoerekening en kostendekkendheid

Tabel kostendekkendheid 2026

Bedragen x € 1.000	Afvalstoffen heffing	Rioolheffing	Leges Omgevingswet
Kosten taakveld(en), inclusief (omslag)rente	11.114	8.391	2.946
Inkomsten taakveld(en), exclusief heffingen	80	-	-
Netto kosten taakveld	11.034	8.391	2.946
Toe te rekenen kosten straatreiniging en regionale brandweer	1.204	1.204	-
Overhead inclusief (omslag)rente	2.728	1.615	1.286
Btw	1.394	1.200	-
Totale lasten	16.360	12.410	4.232
Opbrengst heffingen	15.810	12.530	4.232
Dotatie aan spaarvoorziening	-	-500	-
Onttrekking aan voorziening	550	380	-
Totale baten	16.360	12.410	4.232
Dekkingspercentage	100%	100%	100%

Naast afvalstoffenheffing, rioolheffing en leges Omgevingswet wordt ook voor betaald parkeren en begraafrechten een kostendekkende exploitatie opzet bijgehouden. Voor begraafrechten wordt deze vanwege de verkoop van de aula aangepast. Dit geldt ook voor de exploitatie opzet parkeren nu besloten is de toerekening van het personeel te herijken (o.a. vanwege de scanauto) en overhead toe te rekenen.

Een aanduiding van de lokale belastingdruk

Om een indicatie te geven van de lokale belastingdruk houden we rekening met de volgende belastingsoorten: OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. De OZB en de afvalstoffenheffing zijn op alle huishoudens van toepassing, de rioolheffing alleen voor percelen die op de riolering zijn aangesloten. We geven de lokale belastingdruk aan voor:

- Eenpersoonshuishoudens in een eigen woning;
- Eenpersoonshuishoudens in een huurwoning;
- Meerpersoonshuishoudens in een eigen woning;
- Meerpersoonshuishoudens in een huurwoning.

Voor de berekening van de OZB is uitgegaan van de gemiddelde woningwaarde in Purmerend. Deze bedroeg bij het opmaken van deze begroting voor 2026 € 436.000 afgerond, resulterend in een aanslag van circa € 352 OZB. Dit is indicatief. Het herwaarderingsproces is echter nog gaande. Naast de reguliere stijging voor inflatie (+3,3%) is rekening gehouden met de politieke keuze om de OZB extra 10% te verhogen in 2026. In de onderstaande tabel zijn de vergelijkende cijfers met Purmerend 2025 opgenomen.

Bedragen in euro's	Eenpersoonshuishoudens		Meerpersoonshuishoudens	
Jaar	Eigen woning	Huurwoning	Eigen woning	Huurwoning
Purmerend 2025	850	306	927	383
Purmerend 2026	933	313	1.011	391

Rangordeoverzicht Woonlastenmonitor 2025

De getallen horen bij de cijfers van een meerpersoonshuishouden eigenaar-bewoner en voor de rangorde geldt: nr 1 heeft de laagste woonlasten.

Gemeente	Bedrag 2025	Rangorde 2025	Rangorde 2024
Nederland gemiddeld ₁	1.086		
Alkmaar	874	29	29
Hoorn	1.009	150	124
Dijk en Waard	968	94	87
Den Helder	1.002	135	85
Edam-Volendam	1.078	220	83
Wormerland	1.227	306	287
Purmerend	996	128	139
Waterland	1.116	255	167
Zaandam	1.038	179	199
Landsmeer	1.477	338	338

Bron: Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO).

De lokale lasten voor de meerpersoonshuishoudens met een eigen woning stijgen in 2026 met gemiddeld 9,1% in Purmerend.

Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Voor belastingplichtigen met lage inkomens bestaat de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de belasting. Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de afvalstoffenheffing. Kwijtschelding is mogelijk wanneer aan de voorwaarden van de Invorderingswet 1990 is voldaan, met dien verstande dat wij uitgaan van 100% van de relevante bijstandsnorm. Richtlijnen voor het verlenen van kwijtschelding staan in de 'Leidraad invordering gemeentelijke belastingen Purmerend'.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doelstelling

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om niet-begrote kosten te dekken. Door de beschikbaarheid van weerstandsvermogen hoeft bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct tot een bezuiniging te worden overgegaan.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- A. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken.
- B. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf zetten we eerst de beschikbare weerstandscapaciteit uiteen en daarna de risico's en het hiervoor benodigd weerstandsvermogen. Beide onderdelen worden vervolgens tegen elkaar afgezet.

Omvang weerstandscapaciteit

Tot de weerstandscapaciteit worden de post onvoorzien, reserves, stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit gerekend. In het onderstaande overzicht staan de afzonderlijke onderdelen beschreven. Hierbij staat aangegeven of en voor hoeveel deze onderdelen bijdragen aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Overzicht beschikbare weerstandscapaciteit (bedragen maal € 1.000)

Onderdeel/Omvang/Duiding	Bedrag
	(x € 1.000)
Onderdeel: Algemene reserve (incidenteel)	€ 71.003
Omvang: € 71.003	
Duiding: De reserves zijn het verschil tussen de bezittingen en de schulden en dus geen 'potje'. De algemene reserve is de hoofdbron van de weerstandscapaciteit. Inzet van de algemene reserve leidt tot meer schuld.	
Onderdeel: Bestemmingsreserves (incidenteel)	€ 0

Omvang: Circa € 36.607

Duiding: Voor alle bestemmingsreserves geldt dat deze ook gebruikt kunnen worden voor de afdekking van risico's. De bestemmingsreserves hebben een specifiek door de raad vastgesteld bestedingsdoel. Deze doelen zijn bewust gekozen, de reserves zijn daarmee volledig geprogrammeerd. Om deze reden wordt ook de omvang van de bestemmingsreserves niet meegeteld als beschikbare weerstandscapaciteit.

Onderdeel: Stille reserves (incidenteel)

€ 0

Omvang: € 5.200

Duiding: De stille reserve betreft de te verkopen panden, gronden en overige activa waar bij de verkoop een netto boekwinst kan worden gerealiseerd. Omdat de gemeentelijke panden en gronden veelal nog in gebruik zijn, zijn deze niet op korte termijn beschikbaar en tellen deze niet mee in de beschikbare weerstandscapaciteit per 1-1-2026. Daarnaast is de werkelijke waarde van ons aandelenbezit hoger dan de nominale waarde zoals deze, conform het BBV, in de gemeentelijke balans is opgenomen. Het gaat om de aandelen BNG, Alliander en HVC. Deze aandelen zijn echter niet vrij verhandelbaar. Het is dan ook niet mogelijk om deze waarde daadwerkelijk te verzilveren, althans niet op dit moment. Wij tellen de berekende waarde dan ook niet mee voor de bepaling van onze weerstandscapaciteit. Bovendien ontvangen wij voor deze aandelen dividend. Het verkopen van de aandelen leidt dan ook tot structureel lagere inkomsten als gevolg van het wegvallen van het jaarlijkse dividend.

Onderdeel: Onbenutte belastingcapaciteit (structureel)

€ 0

Omvang: Circa € 11.673

Duiding: De onbenutte belastingcapaciteit is het verschil tussen het belastingtarief OZB in Purmerend en 120% van het landelijk gemiddelde. Tot het niveau van 120% zal hoe dan ook geen sprake zijn van toelating tot artikel 12. Het zijn extra (structurele) middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en rechten te verhogen. Er is voor gekozen de onbenutte belastingcapaciteit niet mee te tellen als beschikbare weerstandscapaciteit en deze ruimte vast te houden voor het eventueel overnemen van het wegenbeheer hoogheemraadschap (HHNK). Overname van deze taak zou kunnen betekenen dat er een verschuiving van belastingen plaatsvindt. Dit betekent dat de gezamenlijke OZB-opbrengst omhoog moet om de kosten van deze taak te dragen. Daar staat tegenover dat de wegenheffing die het HHNK in rekening brengt bij inwoners komt te vervallen. Dit betekent dat de waterschapshoofden gaat dalen en de OZB gaat stijgen. De tarieven voor de overige heffingen, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn volledig kostendekkend en komen daarom niet in aanmerking voor structurele onbenutte belastingcapaciteit.

Onderdeel: Post onvoorzien (structureel)

€ 125

Omvang: € 50

Duiding: De omvang van de post onvoorzien is in Purmerend bepaald op € 50.000. De post is wettelijk verplicht en dit bedrag is opgenomen in de begroting 2026. Omdat de post in de meerjarenbegroting constant wordt verondersteld, wordt de post onvoorzien tot de structurele weerstandscapaciteit gerekend. In de berekening voor de weerstandscapaciteit nemen we deze 2,5 keer mee.

Beschikbare weerstandscapaciteit per 1 januari 2026

€ 71.128

Gelet op de bovenstaande tabel wordt in Purmerend de beschikbare weerstandscapaciteit gelijkgesteld aan de algemene reserve en de post onvoorzien.

Meegenomen financiële risico's

Risico's zijn er in allerlei soorten en maten. Voor welke risico's we meenemen, worden de onderstaande vuistregels gebruikt.

Kortingen op algemene en specifieke uitkeringen

Kortingen op algemene (het gemeentefonds) en specifieke uitkeringen worden ingeschat en verwerkt in de begroting. Het weerstandsvermogen is nadrukkelijk niet bedoeld als buffer hiervoor. De gemeentelijke begroting moet hierop inspelen. Dat geldt ook voor risico's betreffende het onvolledig kunnen declareren van uitgaven op specifieke uitkeringsregelingen. Deze risico's kunnen we vooraf inschatten en in de p&c cyclus verwerken.

Kosten die moeten worden voorzien

Voor gebeurtenissen waarvan het zeker is dat ze zich voor gaan doen en waarvan de omvang ook bekend is, worden voorzieningen ingesteld. Bij het weerstandsvermogen kunnen deze kosten derhalve buiten beschouwing worden gelaten.

Rampen en crisis

Voor rampen en crisissituaties geldt dat er een scala aan beheersmaatregelen is getroffen. Dit betreft enerzijds het rampenplan waarmee aangegeven wordt hoe een (dreigende) ramp of crisis te lijf wordt gegaan en anderzijds is er sprake van een verzekerd risico. Voor zover dit niet het geval is zal worden teruggevallen op de Rijksoverheid. Uiteraard kan er sprake zijn van een financieel nadeel voor de gemeente. De omvang hiervan is niet vooraf in te schatten. Voor zover het in de beïnvloedingssfeer ligt van de gemeente wordt via de weg van vergunningen en periodieke toetsing gezorgd voor het minimaliseren van de risico's. Rampen en crises worden niet meegenomen in de risico's tenzij die voldoende kwantificeerbaar zijn.

Kleine risico's

Voor bepaling van de wenselijke omvang van het weerstandsvermogen hebben we de financiële risico's in kaart gebracht. Bij deze risico's hanteren we een ondergrens van € 100.000. Risico's daaronder lichten we hier verder niet toe, omdat het een lange reeks van kleine risico's betreft.

Daadwerkelijk opgetreden risico's gedurende het jaar maken onderdeel uit van de jaarrekening en/of tussenrapportages. In de begroting houden wij rekening met de reguliere risico's. Veelal kunnen we deze via een verzekering afdekken. Bij deze risico's geldt dat we kunnen inschatten of het risico zich daadwerkelijk zal manifesteren en de omvang van het risico.

Om de risico's op te vangen, zijn verschillende maatregelen mogelijk:

- Bijstelling van de geldende beleidskaders, hierdoor kunnen we de uitvoeringskosten beperken. Dit kan bijvoorbeeld door de grenzen te verhogen waarboven de gemeente een bijdrage verleent.
- Inkomstenverhogende maatregelen nemen wanneer risico's zich manifesteren op onderdelen met kostendekkende dienstverlening.
- Frequent(er) toetsen of het risico zich al voordoet en zo goed mogelijk maatregelen treffen ter beheersing van onzekerheden. Deze maatregel kunnen we inzetten op die onderdelen waarvan de gemeente de uitkomst niet kan sturen, maar waarvan we de uitkomsten wel kunnen volgen. Doel van de maatregel is dan om te voorkomen dat 'ongemerkt' de begroting en de werkelijkheid uiteen groeien en er nadelen optreden.

In de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen is niet afgewogen of alle risico's zich gelijktijdig kunnen en zullen voordoen. De risico's zijn daarom opgeteld. Zodra risico's zich daadwerkelijk voordoen wegen we af of we structurele maatregelen moeten nemen.

Benodigd weerstandsvermogen

In onderstaande tabel staan de actuele risico-onderwerpen en is aangegeven of we voor dit onderwerp rekening houden met benodigd weerstandsvermogen. Als er sprake is van een structureel risico wordt dit vermenigvuldigd met 2,5 om het zo te kunnen afzetten tegen de weerstandscapaciteit (Conform de werkwijze van het Nederlands Adviesbureau voor

Risicomanagement (Naris). Ook staat hier welke beheersmaatregel we kunnen inzetten om het risico zoveel mogelijk te verkleinen of uit te schakelen. In de omschrijving is het toegelicht als de huidige inschatting afwijkt van de inschatting in de begroting.

Onderwerp/omschrijving/beheersmaatregel	Bedrag (x € 1.000)
Onderwerp: Algemene spoedbuffer (structureel) Omschrijving: In de afgelopen jaren is vanwege COVID-19, voor de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne en de energietoeslag een beroep gedaan op de algemene reserve als voorfinancieringsbron in afwachting op Rijksbekostiging. Daarvoor heeft de algemene reserve een minimale buffer nodig. Hiervoor houden wij 1% van gemiddelde begrote lasten over de afgelopen jaren aan. Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Dit risico en risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.	€ 3.965
Onderwerp: Wmo, Jeugdwet en Participatiewet Omschrijving: Binnen het maatschappelijk domein biedt Purmerend hulp vanuit de Jeugdwet, Participatiewet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Voor het maatschappelijk domein gelden binnen deze beleidskaders onzekerheden aan zowel de uitgaven- als de inkomstenkant. Het betreffen openeinderegelingen waarbij de uitgaven niet altijd beheersbaar zijn. Binnen Participatie geldt daarnaast dat de uitgaven conjunctuurgevoelig zijn. Tenslotte geldt dat de middelen die het Rijk op lange termijn beschikbaar stelt aan gemeenten voor deze taken ter discussie staan en dat zorgt voor onzekerheden aan de inkomstenkant. Gemeenten moeten uiteraard anticiperen op deze ontwikkelingen, maar op jaarbasis kan er sprake zijn van aanzienlijke financiële effecten vanwege de omvang van de budgetten. Om die reden is een buffer nodig. Deze buffer is als volgt bepaald: 1. Jeugdwet: Doordat de complexiteit van zorg groeit, omdat problematiek steeds ingewikkelder wordt, de duur van zorg toeneemt, omdat kinderen langer in zorg blijven, en de intensiteit van zorg stijgt omdat behandelingen steeds intensiever worden, stijgen de kosten van specialistische Jeugdhulp. Een kleine procentuele afwijking heeft grote gevolgen voor het budget. Als risico houden we het gemiddelde procentuele tekort over 2023 en 2024 ten opzichte van de begroting 2026 aan. Dat leidt dit tot een bedrag van € 13,1 miljoen. Als ondergrens wordt 1% van de begroting 2026 aangehouden (€ 0,4 miljoen). In dit geval wordt € 13,1 miljoen opgenomen. Onduidelijk is nog wat er met de aanbevelingen van de commissie Van Ark gaat gebeuren. Er is een reëel risico dat het nieuwe kabinet de aanbevelingen van de commissie Van Ark (deels) naast zich neerlegt en niet met een structurele oplossing komt voor de gemeentelijke problemen, wat in het verleden vaker is voorgekomen. Deze onzekerheid is van toepassing op de structurele ruimte. Om de jeugdzorg toekomstbestendig en beheersbaar te maken, wordt door het Rijk per 2029 een nieuw financieringsmodel ingevoerd. Deze nieuwe bekostigingssystematiek moet beter aansluiten bij de verantwoordelijkheden van alle betrokken partijen en sluit daarmee aan op de uitgangspunten van de Hervormingsagenda jeugd. Het demissionaire kabinet neemt hierop vanaf 2028 een financieel voorschot, in de veronderstelling dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda jeugd tegen die tijd het gewenste effect zullen hebben. Met op het opnemen van het volume-effect in de gemeentelijke begroting en het op handen zijnde nieuwe financieringsmodel jeugd is het nog niet mogelijk het risico samenhangend met de commissie van Ark te kwantificeren in deze risicoparaagraaf. 2. Wmo: De kostenstijging in de Wmo de afgelopen jaren komt onder andere door het uniforme abonnementsstarief. Daarnaast hebben we te maken met dubbele vergrijzing en daardoor een toename van (complexere) ondersteuningsaanvragen. Bovendien zijn de kosten van de zorg gestegen met name door salarisstijgingen (inflatiecorrectie) en een krappe arbeidsmarkt. De inkomens- en vermogensafhankelijke bijdrage in de WMO zal naar alle waarschijnlijkheid per 1 januari 2028 worden ingevoerd. Zonder wetswijzigingen of compensatie door het Rijk zal dit tot extra niet begrote uitgaven leiden. Hoewel deze wet op dit moment controversieel is verklaard en voorlopig van tafel. Ook hier houden we als risico het gemiddelde procentuele tekort over 2023 en 2024 ten opzichte van de begroting 2026 aan. Dat leidt dit tot een bedrag van € 1,3 miljoen.	€ 14.542

Als ondergrens wordt 1% van de begroting 2026 aangehouden (€ 0,3 miljoen). In dit geval wordt € 1,3 miljoen opgenomen.

Gedurende 2025 heeft er een aanbesteding plaatsgevonden voor de nieuwe wmo-maatwerkondersteuning. In deze begroting is het effect van deze aanbesteding voor 2026 verwerkt. De te treffen beheersmaatregelen binnen de wmo-maatwerkondersteuning evenals het effect van dubbele vergrijzing en de inkomensafhankelijke eigen bijdrage is nog geen onderdeel van de meerjarenbegroting.

3. Participatiewet: We zien dat deze kosten van begeleiding van mensen die onder de Participatiewet vallen in de praktijk hoger zijn dan waar het rijk zijn budget op baseert. Als we het risico berekenen op dezelfde manier als Jeugdwet en Wmo, namelijk het gemiddelde procentuele tekort over 2023 en 2024, ten opzichte van de begroting 2026, dan leidt dit tot een lager bedrag dan dat wij als ondergrens hanteren. Als ondergrens wordt 1% van de begroting 2026 aangehouden (€ 83.000). In dit geval wordt € 83.800 opgenomen.

Beheersmaatregel: Er worden diverse beheersmaatregelen binnen het sociaal domein ingezet, zoals bijvoorbeeld de inzet op preventie bij Jeugd. Dit risico en risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Asbestsaneringen

€ 500

Omschrijving: In een aantal gemeentelijke panden, waaronder onderwijsgebouwen, is asbest toegepast. Naar de aanwezigheid van asbest en de mogelijkheden tot sanering doen wij onderzoek. In een aantal gebouwen is het aanwezige asbest geen risico en kan verwijdering alleen gebeuren als bouwkundige werkzaamheden plaatsvinden. Aan te kopen panden worden door een gecertificeerde partij op asbest geïventariseerd. Als er asbest in een pand wordt geconstateerd dan wordt dit op deskundige wijze geïventariseerd en wordt sanering overwogen. De begroting wordt hierop aangepast indien nodig. Controle op de aanwezigheid van asbest is alleen vereist bij objecten die voor 1994 zijn gebouwd. Het is lastig te voorspellen wat de omvang van een asbestsanering per situatie is omdat asbestrisico ook afhangt van het gebruik van een bouwwerk of object. Het verwijderen van asbest vergt vrijwel altijd herstelwerkzaamheden, bijvoorbeeld na verwijderen van kozijn-borstwering en vensterbanken. Als stelpost wordt daarom rekening gehouden met € 0,5 miljoen.

Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet. Dit risico en risicobedrag is ongewijzigd t.o.v. de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Proeftuin aardgasvrije wijken

€ 300

Omschrijving: De particuliere woningen in de proeftuin aardgasvrije wijken zijn zeer verschillend qua inrichting en installatie. Daarmee verschillen ook de te verrichten werkzaamheden en de te ramen kosten. Een volledig inzicht in de consequenties voor de uitvoeringskosten ontbreekt. De kosten kunnen hierdoor hoger uitvallen. Ook zien wij in de markt snel oplopende kosten. Wanneer gestart wordt met de aanpak van een nieuw blok worden de totale kosten naar beste inschatting gemaakt. Het kan voorkomen dat tijdens de uitvoering de gemeente wordt geconfronteerd met prijsstijgingen in de markt welke op voorhand niet waren voorzien. Omdat er ook woningen zijn waarvan de kosten iets lager uitvallen, is de kans op overschrijding van de totale kosten beperkt. Er is een kleine kans dat schadeclaims over de uitvoeringswerkzaamheden voor rekening van de gemeente komen. Om inwoners te ontzorgen treedt de gemeente desgevraagd op als opdrachtgever. Dit kan een klein risico geven indien hierdoor schade ontstaat die niet verhaald kan worden op het uitvoerende bedrijf.

Beheersmaatregel: Bij de pilot aardgasvrij is een bloksgewijze aanpak gekozen waarmee het risico van een budgetoverschrijding kan worden gestuurd. Binnen de ramingen van de werkzaamheden is vanwege de onzekerheden rekening gehouden met een post onvoorzien. Mocht dit niet afdoende blijken te zijn, kan het college ervoor kiezen om minder woningen dan gepland aardgasvrij te maken ten einde binnen de raming te blijven. Het eerste blok is reeds enige tijd gereed en ook blok 2 is recent afrondend. De volgende stap is de uitvoering van blok 3. Op basis van de nu voorliggende berekeningen is het budget voldoende om blok 3 te kunnen uitvoeren. Echter, voor aanvang van de vorige blokken (1 en 2) was er een restant budget voor de uitvoering van de overige blokken. Met de start van blok 3 is dit restant budget nihil. Gezien het risico op stijgende uitvoeringskosten en het beperkte risico op claims, wordt 10% van de uitvoeringskosten blok 3 toegevoegd aan het weerstandsvermogen. Dit risico en risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Grondexploitaties

€ 21.372

Omschrijving: In relatie tot de grondexploitaties worden 2 risico's berekend: portefeuille- en projectrisico's. Voor de portefeuillerisico's worden drie effecten doorgerekend: het effect van 7,5% kostenstijging over de nog te maken kosten voor bouw- en woonrijp maken, het effect van een 2% hoger rentepercentage en grondwaarde regulering middelhuur. Het risicobedrag wat hieruit volgt is opgeteld € 5,91 miljoen. Daarnaast zijn per grondexploitatie project specifieke risico's berekend, totaal € 16,43 miljoen. Per grondexploitatie wordt dit nader toegelicht in het Meerjaren Programma Grondexploitaties (MPG) 2025. Aanvullend heeft de gemeenteraad de grondexploitaties Schapenmarkt (1605488) en Tobias de Coeneplein (1613493) vastgesteld. Bij de vaststelling van deze grondexploitaties is door de raad besloten in het weerstandvermogen een bedrag van € 1.071.730 op te nemen als risicoreservering voor de grondexploitatie Schapenmarkt. Bij de vaststelling van de grondexploitatie Tobias de Coeneplein is besloten geen bedrag op te nemen in het weerstandvermogen.

Beheersmaatregel: Per grondexploitatie zijn specifieke maatregelen genomen om het beslag op het weerstandsvermogen te beperken. Zo wordt bijvoorbeeld het risicobedrag wat is gekoppeld aan de grondexploitatie Baansteede Noord (€ 2,04 miljoen), niet meegenomen richting het weerstandsvermogen. Achterliggende reden is dat de Baansteede Noord een voldoende positief verwachte resultaat heeft, waarmee de risico's binnen de grondexploitatie kan worden gedragen. Effectief wordt voor project specifieke risico's € 14,39 miljoen binnen het weerstandvermogen gereserveerd. Dit risico en risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Uitval van kritische applicaties/systemen i.v.m. cyberaanval

€ 9.500

Omschrijving: Het risico op schade door een cyberaanval blijft toenemen. Zo is ook terug te zien in het 'cyber security beeld Nederland' die jaarlijks wordt uitgebracht door het NCSC (Nationaal Cyber Security Center). Voor overheden is de laatste jaren een trend zichtbaar: Het risico op verstoringen van de ICT door 'cybervandalen en scriptkiddies' was al hoog en neemt toe, het risico op verstoringen van de ICT door beroepscriminelen is ongewijzigd hoog. Een cyberincident van enige omvang (bijvoorbeeld ransomware) brengt direct hoge kosten met zich mee. Denk daarbij onder meer aan het opbouwen van een tijdelijke organisatie om de bedrijfsvoering door te kunnen zetten, onderzoek en herstel van de situatie (waaronder wederopbouw van het ICT-landschap) en evalueren en investeren om herhaling te voorkomen. Het bedrag van € 9,5 miljoen is gebaseerd op bedragen in de media van gemeenten die geraakt zijn en gemeenten die bedragen opnemen in hun weerstandsvermogen.

Beheersmaatregel: Gemeenten zijn in 2015 aangesloten bij de IBD (Informatiebeveiligingsdienst) VNG en hebben de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) als vigerend normenkader. In de BIO staat risicomanagement en het treffen van passende maatregelen centraal. De maatregelen worden, indien van toepassing, doorgevoerd en op eventuele kwetsbaarheidsmeldingen wordt actief en snel gereageerd. In de organisatie worden acties georganiseerd om het bewustzijn rondom cybercriminaliteit binnen de organisatie te verhogen. Ook worden medewerkers actief herinnerd aan de wijze waarop zij veilig moeten werken. Dit risico en risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Wegenbeheer

€ p.m.

Omschrijving: Het HHNK is volop bezig alle wegen en het wegbeheer over te dragen aan gemeenten en zich te richten op de eigen watertaak. Nagenoeg alle wegen van het Hoogheemraadschap zijn inmiddels overgedragen in Noord-Holland. Er zijn nog 2 Waterlandse gemeenten waarbij dit nog dient te gebeuren. Er is samen met de regiogemeenten (Waterland, Wormerland, Edam- Volendam, Landsmeer), inclusief HHNK, gewerkt aan het opstellen van uitgangspunten voor het maken van de business case voor de overdracht van de wegen. Deze uitgangspuntennotitie is op 28 februari 2023 vastgesteld in het college en daarna begin maart 2023 ter info met raadsbrief naar de raad gestuurd. De uitgangspuntennotitie is de basis om te komen tot een businesscase. De businesscase moet inzicht geven in de financiële gevolgen van een wegenoverdracht ter ondersteuning van de uiteindelijke besluitvorming. Naast de wegen gaat het ook om de bijbehorende bomen en overige inrichting. In de Beemster is dit een omvangrijk areaal. Het Hoogheemraadschap betaalt op dit moment het onderhoud van de wegen voor een deel uit de bijdragen van gemeenten en voor een deel uit wegenheffing die het HHNK in rekening brengt bij de inwoners van de gemeenten waarvoor zij wegen in beheer en eigendom hebben. In 2024 was zowel de volledige omvang van hetgeen dat wordt overgedragen als ook de impact/kwaliteit van de over te dragen activa (wegen, bomen en kunstwerken) nog niet volledig in beeld. De verwachting is dat in het 3^e of 4de kwartaal van 2025 deze wellicht wel voldoende in beeld is om te komen tot een advies aan college en raad voor een kwalitatieve goede besluitvorming, mits de input voor de businesscase tijdig geleverd kan worden. Ervaring bij andere gemeenten is dat na overdracht gebleken is dat de kwaliteit onvoldoende in

beeld was en dat deze gemeenten geconfronteerd werden met onverwachte meerkosten mede als gevolg van onzorgvuldig gezamenlijk onderzoek en achterstallig groot onderhoud, gebreken in funderingen en hierdoor noodzakelijke vervroegde vervangingen.

Beheersmaatregel: In samenwerking met HHNK zijn we bezig om geconcretiseerd te krijgen welke activa overgedragen gaat worden. Begin 2025 is gestart met een onafhankelijk onderzoek om de kwaliteit in beeld te brengen. Door het ontbreken van goede gegevens, worden er aanvullende metingen en onderzoeken gedaan in overleg met het HHNK. Begin 2025 is gestart met een onafhankelijk onderzoek om de kwaliteit in beeld te brengen. Door het ontbreken van goede gegevens, worden er aanvullende metingen en onderzoeken gedaan in overleg met het HHNK. Gezien de beschreven ervaringen van andere gemeenten willen we dit traject zorgvuldig doen en willen we staat en omvang van het areaal voor de overdracht vaststellen. Met name door deze extra onderzoeken die nodig zijn om de kwaliteit vast te stellen, is ook de geplande overdracht per 1 januari 2025 en verder in 2025 niet gerealiseerd. Uitkomsten van deze onderzoeken komen in een te maken business case samen. Dan zal duidelijker worden wat de overname van deze taak gaat betekenen en welke onzekerheden resteren. Met HHNK zullen ten aanzien van voorwaarden van overdracht inclusief de resterende herstelwerkzaamheden, alsook over de resterende risico's afspraken gemaakt moeten worden, voor de overdracht naar de gemeente kan plaatsvinden. Als deze afspraken en de impact in beeld is gebracht in de businesscase, kan er een besluit over genomen worden door college en raad. Overname van deze taak gaat betekenen dat er voor de inwoners een verschuiving van belastingen plaatsvindt. Dit betekent dat de gemeentelijke OZB-opbrengst omhoog moet om de kosten van deze taak te dragen. Daar staat tegenover de wegeheffing die het HHNK in rekening brengt bij inwoners komt te vervallen. Er is niet gerekend met een bedrag voor het onderhoudsniveau omdat hier op dit moment nog geen adequate inschatting van kan worden gemaakt. Vanwege de omvang is dit een risico voor de gemeente. Ten aanzien van de verschuiving van de overdracht van de wegeheffing is deze gekoppeld aan de onbenutte belastingcapaciteit. Hierdoor is er voor dit onderdeel niet gerekend met een bedrag in de weerstandscapaciteit. Dit risico is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Loon/prijsstijgingen

€ 2.683

Omschrijving: De ontwikkeling van de loonkosten van de gemeenteambtenaren volgt de cao. In 2025 is er een nieuwe cao afgesloten (looptijd april 2025 tot en met maart 2027). De gemiddelde stijging van de loonsom komt uit op 1,95% voor 2025. Voor de begroting wordt voor de jaren na 2025 vooralsnog een indexatie aangehouden van 3% per jaar voor loonsverhogingen en (pensioen-)premies. De stijging van de loonkosten is afhankelijk van de landelijke cao-afspraken en de wijzigingen in de werkgeverslasten zoals de werkgeversbijdrage in de pensioenpremie. Een afwijking van 1% op de totale loonsom geeft een extra last van ruim € 0,66 miljoen (inclusief gesloten budgetten).

Voor de materiële uitgaven op prijsgevoelige exploitatiebudgetten, die bestaan uit de aanschaf van goederen en de levering van diensten (zoals energiekosten, kantoorartikelen, accountantsdiensten, onderhoud aan gebouwen en infrastructuur, schoonmaak en softwarelicenties), baseren we de indexering op de verwachtingen van het Centraal Planbureau (CPB), zoals vermeld in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2025, Prijs netto materiële overheidsconsumptie (IMOC). We reserveren het bedrag voor prijsstijgingen op één verzamelbudget binnen het overzicht van algemene dekkingsmiddelen (centrale stelpost LPO). Als prijsstijgingen contractueel zijn vastgelegd, verhogen we het betreffende budget met dekking vanuit het verzamelbudget. Voor algemene prijsstijgingen wordt een bedrag van € 0,808 miljoen aangehouden (1 % van € 80,8 miljoen). Gerekend is met 2,5 keer dit structurele risico (€ 2,02 miljoen).

Voor kredieten geldt als uitgangspunt dat kredieten niet op voorhand worden geïndexeerd. Indien een prijsstijging niet binnen het bestaande krediet kan worden opgevangen wordt via een tussentijdse begrotingswijziging gevraagd het krediet te verhogen.

Sinds vorig jaar groeit het gemeentefonds mee met het achtjaarlijks gemiddelde van de economische groei, aangevuld met het prijspeilpercentage van het Bruto Binnenlands Product (bnp) voor het betreffende jaar. Dit bnp-percentage blijkt echter onvoldoende om de stijgende kosten te compenseren. De kostenstijgingen in het sociaal domein, gemeten met het zogenaamde OVA-percentage, vallen aanzienlijk hoger uit, zowel voor jeugdzorg als voor de Wmo. De gebrekkige compensatie van deze kosten legt een steeds zwaardere druk op onze begroting. Daarbij komt dat de werkelijke inflatie achteraf hoger blijkt dan eerder berekend, en dat deze niet wordt gecompenseerd. Bovendien worden

de prijsontwikkelingen in de Wmo en jeugdzorg geïndexeerd op de OVA, terwijl de compensatie voor gemeenten is gebaseerd op de bbp-groei.

Beheersmaatregel: Voor een hoger loon- en prijsniveau is in de begroting een reservering opgenomen. Dit risico en risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Wachtgeld wethouders

€ 528

Omschrijving: Na het aftreden van wethouders, voor het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, is er een recht op wachtgeld. De duur van deze wachtgeldverplichting is afhankelijk van de duur van het wethouderschap, het loopbaanprincipe en de leeftijd van de ex-wethouder. Voor ex-wethouders die momenteel recht hebben op wachtgeld heeft de gemeente een voorziening gevormd en zijn de lasten afgedekt. Indien een lid van het huidige college zijn/haar functie neerlegt, ontstaat er een nieuwe verplichting. De burgemeester valt niet onder de gemeentelijke wachtgeldverplichting, dit is belegd bij de provincie. De maximale wachtgeldverplichting voor de 5 wethouders van de gemeente Purmerend bedraagt circa € 2,11 miljoen. Het is niet waarschijnlijk dat het volledige college tegelijkertijd aftreedt, niet wordt herbenoemd en volledig gebruik maakt van het recht op wachtgeld. Om die reden is 25% van het totale risico meegenomen ($25\% \times € 2,11 \text{ miljoen} = € 528.000,-$).

Beheersmaatregelen: Er is geen aparte beheersmaatregel getroffen. Indien een bestuurder gebruik maakt van wachtgeld wordt de maximale wachtgeldverplichting in de loop van het jaar van aftreden gestort in een wachtgeldvoorziening. De omvang van het risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Renterisico

€ 3.600

Omschrijving: Bij toekomstige financiering loopt de gemeente een renterisico. Dit is het risico dat de marktrente waartegen wordt geleend hoger uitvalt dan eerder is geraamd. Ook bestaat er een renterisico op het moment van renteherziening bij een lopende lening. De gemeente trekt langlopende leningen aan om in de eigen financieringsbehoefte te voorzien. De jaarlijkse kosten van de financieringsbehoefte (rentelasten) worden bepaald door de omvang van de bestaande leningenportefeuille, de financieringsbehoefte als gevolg van voorgenomen investeringen en de van toepassing zijnde rentetarieven. Een stijging van de rentetarieven ten opzichte van de begroting leidt namelijk tot hogere rentelasten. Bij het berekenen van de benodigde weerstandscapaciteit wordt er vanuit gegaan dat een structurele rentestijging van 1% ten opzichte van de verwachtingen moet kunnen worden opgevangen. Bij een netto jaarlijkse financieringsbehoefte van gemiddeld € 90 miljoen en een stijging van de rente van 1% bedraagt de toename van de rentelasten jaarlijks structureel circa € 0,9 miljoen. Voor de waardering van het risico wordt uitgegaan van een bedrag van € 3,6 miljoen ($4 \text{ jaar} \times € 0,9 \text{ miljoen}$).

Beheersmaatregelen: Via het zogeheten renteomslagpercentage worden de rentelasten toegerekend aan de programma's waarvoor sprake is van een financieringsbehoefte. Het renteomslagpercentage wordt berekend op basis van de uitgangspunten van de door de raad vastgestelde begroting. Verder wordt de financieringsbehoefte periodiek meerjarig bepaald en wordt beoordeeld of incidenteel dan wel structureel tot afdekking van het renterisico dient te worden overgegaan. De omvang van het risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Gemeentefonds

€ 10.343

Omschrijving: Via circulaire worden we enkele malen per jaar (meestal mei en september) geconfronteerd met aanpassingen in de totale ontvangsten vanuit het gemeentefonds. Vanaf 2024 is er sprake van een nieuwe financieringsystematiek, waarbij het gemeentefonds wordt geïndexeerd op basis van het bruto binnenlands product (bbp). Schommelingen in de algemene uitkering kunnen problemen veroorzaken voor het sluitend krijgen van de begroting. Op de hoogte van de algemene uitkering kan geen invloed worden uitgeoefend. Door de nieuwe financieringsystematiek zou het risico van een volatiel gemeentefonds afnemen en de stabiliteit worden vergroot. Aan de andere blijft het risico dat er gemeentelijke kosten zijn die harder stijgen dan het bbp (met name kosten voor zorg door vergrijzing en beheer & onderhoud). Andere risico's in het fonds zijn het btw-compensatiefonds (ruimte boven het plafond), de herverdeling (onderzoeksagenda) inclusief het ingroeipad (suppletie-uitkering). Gezien de dynamiek in het fonds wordt de maximale impact van dit risico geschat op € 10,3 miljoen over de gehele looptijd.

Beheersmaatregel: De algemene uitkering maakt integraal onderdeel uit van de begroting. De schommelingen worden op het eerstvolgende moment binnen de exploitatie verwerkt om deze sluitend te houden. Dit gebeurt door het op de voet volgen van ontwikkelingen (circulaire/rijksbegroting). De omvang van dit risicobedrag is niet gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Strategische verwervingen

€ 2.745

Omschrijving: In het kader van ruimtelijke ontwikkelingen in de gemeente doet de gemeente strategische verwervingen. De bedoeling van deze aankopen is om deze later in te zetten in gebiedsontwikkelingsprojecten of vastgoedontwikkeling. Aan deze aankopen gaat een onderhandelingsstraject vooraf waardoor in de koopprijs soms ook een opslag zit voor toekomstige ontwikkelpotentie. Omdat deze aankopen nog niet in een grond- of vastgoedexploitatie zijn opgenomen, bestaat het risico dat bij geen doorgang van het project, te veel is betaald. Zekerheidshalve wordt daarom 25% van de boekwaarde (10,98 miljoen) opgenomen als risico.

Beheersmaatregel: Op deze investeringen worden geen kosten geactiveerd. De omvang van dit risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Garanties en borgstelling

€ p.m.

Omschrijving: De gemeente heeft aan diverse maatschappelijke instellingen, woningcorporaties, sportverenigingen, stichtingen en deelnemingen garanties en borgstellingen verleend. Bij de afweging voor financiële steun aan een instelling maakt Purmerend een afweging tussen het belang van de publieke taak en de financiële risico's. Garantstelling kan worden ingezet als middel om een of meer beleidsdoelen te realiseren. Conform artikel 16 lid 3 uit de Financiële Verordening 2025 van de gemeente Purmerend worden financiële risico's samenhangend met door de gemeente verstrekte garanties en borgstellingen meegewogen in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen. Per 31 december 2024 heeft de gemeente in totaal € 1.912 miljoen aan waarborgen en garanties afgegeven. Dit betreft voornamelijk € 1.770,3 miljoen achtervang WSW (Volkshuisvesting), € 125,3 miljoen garantstellingen aan de Stadsverwarming Purmerend (SVP) en € 16 miljoen garantstellingen aan de HuisVuilCentrale Alkmaar (HVC). De resterende garantstellingen betreffen Stichting Wonen en Zorg, Maatschappelijke instellingen en sportverenigingen. Op 28 september 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met raadsbesluit 1587205 inzake wensen en bedelingen leningplafond SVP 2023-2026. In dit raadsbesluit is een borgstelling afgegeven voor de periode juli 2023 tot en met juni 2026 van € 65 miljoen. Waarbij het borgstellingsplafond ten aanzien van de langlopende geldleningen maximaal € 123 miljoen bedraagt. De gemeente staat daarnaast borg voor het rekening-courant krediet van SVP dat € 15 miljoen bedraagt. Daarmee komt de totale borgstelling op maximaal € 138 miljoen uit.

Beheersmaatregel: Er worden geen aparte beheersmaatregelen ingezet voor de WSW achtervangpositie. Voor de beheersing van de garanties aan HVC en SVP neemt de gemeente actief deel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit risico wordt op p.m gesteld omdat de afgelopen jaarrekeningen van beide deelnemingen een positief resultaat laten zien. Ook hebben beide deelnemingen een positieve meerjarenraming opgesteld. Dit risico en risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Fiscaliteiten

€ 1.200

Omschrijving: De gemeente draagt diverse rijksbelastingen af. Dit betreffen met name loonbelasting, vennootschapsbelasting en omzetbelasting. Het fiscaal landschap is ingewikkeld. Het risico bestaat dat de gemeente fiscale wetgeving toepast of interpreteert waar de Belastingdienst een ander standpunt over heeft. De gemeente loopt dit risico ten aanzien van aangiften die nog niet definitief zijn vastgesteld door de Belastingdienst. Ook loopt de gemeente dit risico op moment dat de Belastingdienst een boekenonderzoek bij de gemeente komt uitvoeren. Indien de Belastingdienst op het standpunt staat dat de gemeente de fiscale wetgeving onjuist heeft toegepast, en hier eventueel bij de rechter in het gelijk over wordt gesteld, loopt de gemeente het risico op een naheffing. Ook heeft de Belastingdienst de mogelijkheid om indien van toepassing nog 5 jaar terug te vorderen en de naheffing te verhogen met een boete.

Beheersmaatregel: Bij complexe fiscale vraagstukken maakt de gemeente gebruik externe fiscaal deskundigen. Het risico en risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en begroting 2025.

Onderwerp: Klimaatveranderingen

€ 464

Omschrijving: Het klimaat verandert harder en sneller dan eerder gedacht aldus het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI). De gemeente ervaart de gevolgen van klimaatverandering. Steeds vaker krijgt de gemeente te maken met extreem weer, hevige of langdurige neerslag met wateroverlast tot gevolg, lange perioden van droogte met bodemdaling en schade aan en door groen als gevolg en storm schade. Eens in de zoveel jaar doen zich extreme wateroverlast, droogte of storm voor. Recent heeft zomerstorm Poly (juli 2023) voor hoge gemeentelijke herstelkosten ten aanzien van de bomen gezorgd. Het risico op schade in de openbare ruimte als gevolg van klimaatverandering neemt

naar verwachting toe. Gezien de onzekere aard van de klimaatrisico's is dit onderwerp opgenomen in het weerstandsvermogen waarbij als uitgangspunt is gehanteerd de herstelkosten inzake zomerstorm Poly (1,9 miljoen) vermenigvuldigd met een kans van voordoen van 10% en de structurele factor van 2,5. In droge jaren zoals 2018, 2019, 2020, 2022 en 2025 moet extra water gegeven worden aan jong groen en bomen. Regulier kost dit jaarlijks € 300.000,-. In droge jaren moet de gemeente meer water geven aan het openbaar groen.

Beheersmaatregel: De klimaatopgave maakt integraal onderdeel uit van alle planvorming die de gemeente onderhanden heeft voor de openbare ruimte: van het gemeentelijke rioleringsplan tot de actualisatie van het IBOR. Het risicobedrag is ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Afrekening subsidies

€ 1.310

Omschrijving: De gemeente ontvangt diverse subsidies en specifieke uitkeringen. Er zijn de afgelopen jaren diverse grote en complexe specifieke uitkeringen ontvangen maar ook diverse subsidies vanuit de Provincie. De diverse specifieke uitkeringen en subsidies worden vaak als voorschot, of deels als voorschot aan de gemeente beschikbaar gesteld. Aan de voor de gemeente beschikbaar gestelde subsidies en specifieke uitkeringen zijn bestedingsvoorwaarde verbonden. Het risico bestaat dat de gemeente niet aan alle gestelde bestedingsvoorwaarden voldoet en de verstrekende instanties een deel van de verstrekte voorschotten terugvraagt. Daarnaast heeft het Kabinet in het hoofdlijnenakkoord voornemens om de specifieke uitkeringen deel uit te laten maken van het gemeentefonds. De exacte impact daarvan is nog niet bekend en niet meegenomen in deze berekening. Als uitgangspunt is berekend de vooruitontvangen subsidiegelden per einde boekjaar vermenigvuldigd met een kans van voordoen van 10%.

Beheersmaatregelen: Per subsidietoekenning vind een startgesprek plaats zodat de uitvoerende afdeling weet waaraan zij de subsidiegelden morgen besteden en wat zij moeten verantwoorden. Het risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de begroting 2025 en ongewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024.

Onderwerp: Regeling voor Vervroegde Uitdiensttreding (RVU)

€ p.m.

Omschrijving: Medewerkers van de overheid kunnen binnen de gemeente vanaf 31 december 2023 gebruik maken van de regeling voor vervroegde uitdiensttreding (RVU). De huidige regeling voor vervroegde uitdiensttreding (RVU) loopt tot en met 31 december 2025. Met ingang van 1 januari 2026 treedt er een nieuwe RVU regeling in werking, deze regeling is uitsluitend van toepassing op medewerkers met een zwaar beroep. De definitie van 'zware beroepen in de gemeentelijke sector' zal uiterlijk op 1 november 2025 worden vastgesteld. Hierdoor is het op dit moment nog niet mogelijk om het maximale risico voor de gemeente Purmerend in te schatten. In de jaarrekening 2025 zal dit risico wel kunnen worden bepaald en zal het risicobedrag opgenomen worden.

Beheersmaatregelen: Er is geen aparte beheersmaatregel getroffen. Indien een medewerker gebruik maakt van de RVU wordt de maximale verplichting in de jaarrekening opgenomen. Het risicobedrag is gewijzigd ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Onzekerheid ontwikkelingen rijk

€ p.m.

Omschrijving: Op dit moment zijn er nog diverse (onzekere) en ontwikkelingen van toepassing op de gemeentefinanciën. Onduidelijk is welke besluiten het demissionair kabinet de komende periode nog duurt en welk effect de uitslag en formatie van de landelijke verkiezingen op de gemeentefinanciën en gemeentelijke taken zal hebben.

Beheersmaatregelen: Ontwikkelingen en besluitvorming door het Rijk worden op de voet gevolgd. Pas na definitieve besluitvorming kunnen de effecten in de gemeentelijke begroting worden verwerkt. Het risicobedrag is nieuw ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Onderwerp: Behalen toekomstscenario's/ taakstellingen

€ p.m.

Omschrijving: Op dit moment zijn er diverse taakstellingen en toekomstscenario's opgenomen in de gemeentelijke begroting. Deze taakstellingen en toekomstscenario's zijn financieel verwerkt en gedurende de komende jaren zal moeten worden gestuurd om deze te realiseren binnen de gestelde financiële kaders en in de benodigde jaren.

Beheersmaatregelen: Het college en de directie zullen sturen op de in de begroting opgenomen taakstellingen en toekomstscenario's en hierover via de gebruikelijke P&C documenten rapporteren. Het risicobedrag is nieuw ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025.

Totaal benodigd weerstandsvermogen:

€ 73.052

Ontwikkeling verhouding benodigd weerstandsvermogen en beschikbare weerstandscapaciteit

(Bedragen x € 1 miljoen)	Rekening 2024	Begroting (primitief) 2025	Begroting 2026
Beschikbare weerstandscapaciteit	64,0	65,4	71,1
Benodigd weerstandsvermogen	70,4	68,2	73,0
Ratio	0,91	0,96	0,97

In deze weergave stijgt de ratio licht. Het is goed op te merken dat de weerstandscapaciteit in deze weergave vooral reservecapaciteit is, en reserves zijn het verschil tussen schulden en bezittingen en dus geen 'potje'. De lichte stijging van de ratio ontstaat met name doordat het ingeschatte benodigde weerstandsvermogen in de begroting 2026-2029 toeneemt ten opzichte van het ingeschatte benodigde weerstandsvermogen in de jaarrekening 2024 en de begroting 2025-2028. Deze toename ontstaat met name doordat het benodigde weerstandsvermogen als gevolg van de risico's op jeugd en Wmo, strategische aankopen en grondexploitaties toenemen. Het risico voor de kostenstijgingen als gevolg van schaarste is komen te vervallen. Dit risico is voldoende afgedekt in de begroting.

Geprognosticeerde balans

Bij het opstellen van de geprognosticeerde balans wordt uitgegaan van de eindbalans van de laatst vastgestelde jaarrekening, in dit geval de Jaarrekening 2024. Vervolgens wordt het lopende begrotingsjaar toegevoegd in overeenstemming met de laatste ramingen uit de Voorjaarsnota 2025. Hieraan worden de 4 volgende jaren toegevoegd conform de begroting en meerjarenraming.

Wat betreft de "Immateriële vaste activa", de "Materiële vaste activa" en de "Voorraden" vinden mutaties plaats volgens de op dit moment geplande investeringen en desinvesteringen en bij de (im)materiële vaste activa wordt er ook rekening gehouden met de geplande afschrijvingen.

Binnen de "Financiële vaste activa" vinden mutaties plaats bij de uitgegeven leningen ("Leningen aan openbare lichamen en deelnemingen" en "Overige langlopende geldleningen u/g"). Dit betreffen de geplande te ontvangen aflossingen volgens de leningsovereenkomsten.

De mutaties binnen het "Eigen vermogen en het Financieel resultaat" betreffen de op dit moment geplande mutaties in de reserves en het verwachte begrotingssaldo.

De overige balansposten betreffen gegevens die zich moeilijk laten voorspellen waardoor hier rekenregels voor worden gebruikt, waarbij de eindstand van de laatst vastgestelde jaarrekening wordt doorgetrokken.

Bij het verloop van de vaste schulden worden de aflossingen op de nieuw aan te trekken leningen buiten beschouwing gelaten, in de veronderstelling dat deze direct worden geherfinancierd. Hieronder vindt u de verkorte meerjarenbalans (x € 1.000).

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
	31-12 (T)	31-12 (T+1)	31-12 (T+2)	31-12 (T+3)
	€	€	€	€
ACTIVA				
(Im-) Materiële vaste activa (incl. activa in eigendom derden en kosten onderzoek & ontwikkeling)	530.055	591.884	655.945	749.045
Financiële vaste activa- kapitaalverstrekkingen (diverse deelnemingen)	40.865	41.123	41.123	41.123
Financiële vaste activa- leningen > 1 jaar	32.376	36.323	39.949	43.267
Financiële vaste activa- uitzettingen > 1 jaar	5.942	9.739	5.888	2.359
Totaal Vaste Activa	609.238	679.069	742.905	835.794
Voorraden onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie (incl. voorziening)	37.830	34.779	11.289	524
Overige voorraden (grond- en hulpstoffen en gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen)	98	98	98	98
Uitzettingen < 1 jaar (debiteuren algemene dienst en belastingen, btw)	29.340	29.340	29.340	29.340
Liquide middelen (kas- en banksaldi)	-	-	-	-
Overlopende activa (voorschotten, nog te ontvangen)	39.125	46.670	47.258	43.457
Totaal Vlottende Activa	106.393	110.887	87.985	73.419
Totaal ACTIVA	715.631	789.956	830.890	909.213
PASSIVA				
Eigen vermogen (algemene, bestemmings- en egaliseringsreserves)	102.820	97.976	96.419	82.807
Financieel resultaat (begrotingssaldo/ruimte)	219	-	-12.932	-17.242
Voorzieningen (voor diverse doeleinden)	12.158	12.752	14.970	17.625
Vaste schulden (looptijd van 1 jaar of langer)	490.198	561.341	610.338	695.092
Totaal Vaste Passiva	605.395	672.069	708.795	778.282
Vlottende schuld (kasgeld, crediteuren, wmo en jeugd)	42.885	50.538	54.745	63.580
Overlopende passiva (transitoria, doeluitkeringen, vooruitontvangsten)	67.352	67.352	67.352	67.352
Totaal Vlottende Passiva	110.237	117.890	122.097	130.932
Totaal PASSIVA	715.632	789.958	830.891	909.214

In de geprognosticeerde balans is de stijging van met name de materiële vaste activa door het investeringsprogramma duidelijk zichtbaar. Dit verklaart de stijging van de leningenportefeuille vanaf 2026. Vanaf 2028 zien we een afname van de voorraadposities. Bij de uitgifte van gronden voor bedrijfsvestigingen zien we op het electriciteitsnet dat er sprake is van transportschaarste. Voor de Baanste-Noord is de verwachting dat de komende jaren relatief weinig kaveluitgifte zal plaatsvinden. Hierbij is de verwachting dat deze vanaf 2027 weer ingehaald zal worden. Daarnaast is naast het ravijnjaar ook het effect uit het sociaal domein (hogere lasten jeugd/WMO) duidelijk zichtbaar vanaf 2028. Het financieel resultaat (begrotingssaldo) is tot en met 2027 nihil en loopt vanaf 2028 negatief met € 13 miljoen en 17,2 in 2029.

Financiële kengetallen inclusief signaleringswaarden

Met ingang van de opstelling van de begroting 2016 zijn gemeenten verplicht 5 kengetallen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen. De invoering van de betreffende kengetallen heeft louter tot doel een beter inzicht te verschaffen in de financiële positie van de gemeente, voor de vergelijking met andere gemeenten. Deze getallen dienen niet om te komen tot een normering (wat is goed, wat is slecht). Het gaat om de volgende

kengetallen: nettoschuld quote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en gemeentelijke belastingcapaciteit.

		Rekening 2024	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Cat. A (minst risicovol)	Cat. B (neutraal)	Cat. C (meest risicovol)
1A	Netto schuldquote	91,9%	137,9%	145,7%	161,2%	184,2%	< 90%	90 - 130%	> 130%
1B	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	84,9%	129,4%	136,8%	151,3%	173,6%	< 90%	90 - 130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	21,1%	14,4%	12,4%	10,0%	7,2%	> 50%	20 - 50%	< 20%
3	Grondexploitatie	8,1%	9,9%	8,5%	2,8%	0,1%	< 20%	20 - 35%	> 35%
4	Structurele exploitatieruimte	2,9%	0,5%	0,4%	-2,9%	-4,2%	> 0%	0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	94,5%	89,0%	89,0%	89,0%	89,0%	< 95%	95 - 105%	> 105%

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of een gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De **netto schuldquote** weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote in zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. De **solvabiliteitsratio** drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen en geeft daarmee inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal **grondexploitatie** geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. De relevantie van het kengetal **structurele exploitatieruimte** is om te weten welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig zijn. Voor de gemeenten wordt de **belastingcapaciteit** gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt).

Om een beeld te geven hoe de financiële positie van gemeenten zich ontwikkelt, zijn de gemeenten per kengetal onderverdeeld naar 3 categorieën (zie onderstaande tabel). In het algemeen is categorie A minder risicovol dan categorie B, en B weer minder risicovol dan C. Dit is ook het geval bij grondexploitatie maar in geval van een hoge netto schuldquote kan een hoge grondexploitatie juist een mogelijkheid bieden om een hoge netto schuldquote te verlagen. Bij de belastingcapaciteit worden de belastingen per gemeente vergeleken met het landelijk gemiddelde. Kleiner dan 100% betekent dat de gemeente nog beneden het landelijk gemiddelde zit.

Ontwikkeling solvabiliteit 2026-2029

	2026	2027	2028	2029
A. Eigen vermogen (incl. begrotingssaldo)	103.039	97.976	83.487	65.565
B. Totaal passiva	715.632	789.958	830.891	909.214
Solvabiliteit (A/B)	14,4%	12,4%	10,0%	7,2%

Bekend is dat Purmerend vanuit het verleden wordt gekenmerkt door een relatief zwakke schuld/eigen vermogenspositie, maar verder financieel gezond is. In oktober 2020 heeft de raad ingestemd (besluit 1529289) met het verbeteren van de solvabiliteit van Purmerend de komende jaren met als streven een solvabiliteit van 20%. Dit met name om mee te groeien met de groei van de schuld vanwege het grote investeringsprogramma. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. In de jaarrekening 2024 was het solvabiliteitspercentage 21,1% en is de grens van 20% gehandhaafd. Door de investeringen in de begroting 2026 wordt een forse schuldtoename verwacht. Door de groei van de gemeente en het daarbij gestelde ambitieniveau daalt het solvabiliteitspercentage vanaf 2026 weer onder het gestelde niveau van 20%. In de huidige ramingen wordt uitgegaan van begrotingstekorten in 2028 en 2029, hetgeen direct doorwerk op de solvabiliteit. Verwacht wordt dat het nieuwe college aanvullende keuzes zal maken, waardoor het tekort in deze jaren afneemt en de daling van de solvabiliteit naar verwachting minder sterk zal zijn dan nu geraamd.

We zien de omvang van de schuld meer toenemen dan de groei van het eigen vermogen dat direct doorwerkt op de solvabiliteitsquote als de netto schuldquote. Tegelijkertijd leert de ervaring dat investeringen vaak vertraging oplopen, waardoor de daling van de solvabiliteit minder snel verloopt dan begroot. Daarnaast verbetert de liquiditeitspositie doorgaans door de ontvangst van specifieke uitkeringen en subsidies.

Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Kapitaalgoederen zijn onderdelen van de openbare ruimte en accommodaties waarvoor langlopende investeringen nodig zijn. Het beheer en onderhoud hiervan is gericht op de duurzame instandhouding. Deze paragraaf bevat een toelichting op het beleidskader, kwaliteitsniveau, onderhoudsplan en de financiën van de goederen op het gebied van:

- Openbare ruimte;
- Riolering;
- Sportaccommodatie;
- Onderwijshuisvesting;
- Gemeentelijk vastgoed.

In de financiële begroting, paragraaf Investerings, zijn de investeringsuitgaven per beleidsterrein voor de komende 4 jaar opgenomen. In onderstaand overzicht wordt een totaalbeeld gegeven van de staat van onderhoud van de kapitaalgoederen. Dit wordt verder in de paragraaf nader toegelicht.

Overzicht onderhoud kapitaalgoederen

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheer- en onderhoudsplannen / Looptijd plannen	Datum vaststelling door de raad	Financiële consequenties conform plannen [2026]	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/ reserves voor AOH?
Wegen	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	15-9-2022	Cf. Begroting: Vervanging € 10,2 mlj. Exploitatie € 10,7 mlj.	Ja	Ja
Kunst- en waterwerken	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	15-9-2022	Cf. Begroting: Vervanging € 6,7 mlj. Exploitatie € 4,3 mlj.	Ja	Ja
VRI's en openbare verlichting	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	15-9-2022	Cf. Begroting: Vervanging € 0,7 mlj. Exploitatie € 3,1 mlj.	Nee	N.v.t.
Groen en speelvoorzieningen	Bomenplan Purmerend 2020-2040	B	Integraal Beheerplan (IBOR) 2022-2026	15-9-2022	Cf. Begroting: Vervanging € 1,5 mlj. Exploitatie € 12,5 mlj.	Nee	N.v.t.
Riolering	WRP 2025-2030 Zaanstreek-Waterland		Kostendekkingsplan 2024-2028 riolering, als onderdeel van het WRP ZAWA	22-5-2025	Cf. Begroting: Vervanging € 16,8 mlj. Exploitatie* € 8,5 mlj. *Excl. preventief onderhoud (aandeel Straatreiniging).	Nee	N.v.t.
Water	WRP 2025-2030 Zaanstreek-Waterland		Grondwater beleidsplan 2025-2030	22-5-2025	Cf. Begroting: Investerings klimaatadaptatie: € 0,2 mlj.	Nee	N.v.t.
Sport	Exploitatieovereenkomst met Spurd 2018	NEN 2767	MJOP 10 jaar		€ 0,-	N.v.t.	

Categorie	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheer- en onderhoudsplannen / Looptijd plannen	Datum vaststelling door de raad	Financiële consequenties conform plannen [2026]	Is sprake van achterstallig onderhoud (AOH)?	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/reserves voor AOH?
Onderwijs gebouwen	Verordening Voorzieningen Huisvesting. onderwijs gemeente Purmerend 2015' (2015/1156735) IHP 2021	NEN 2767	Beheer is voor rekening scholen		€20.493,-	N.v.t.	
Overige gemeentelijk vastgoed	Nota Gemeentelijke Gebouwen Purmerend 2017	NEN 2767 niveau 2	MJOP 10 jaar		€ 3.314.624,-	N.v.t.	

1. Openbare ruimte

Beleidskader

De openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen zoals wegen, groen en speelvoorzieningen, bruggen, kades, openbare verlichting en verkeersregelinstanties.

Kwaliteitsniveau

De Kwaliteitscatalogus van het CROW (kennisinstituut voor de openbare ruimte) deelt de technische kwaliteit van de openbare ruimte op in 5 categorieën (A+, A, B, C en D). Kwaliteitsniveau A staat voor een hoog kwaliteitsniveau en kwaliteitsniveau D staat gelijk aan het hebben van een slecht onderhoudsniveau/onderhoudsachterstanden; deze delen van de openbare ruimte zijn niet acceptabel of hadden al vervangen moeten zijn. De openbare ruimte in Purmerend en de Beemster werd op kwaliteitsniveau C onderhouden en groen op B-niveau. Met het vaststellen van de meest recente beheerplannen is het gewenste kwaliteitsniveau voor alle beheerdisciplines gelijkgetrokken op B-niveau. Komende jaren wordt er naar dit niveau toegewerkt.

Beheerplan

Met het vaststellen van het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (september 2022) is de ambitie uitgesproken om de komende jaren te groeien naar het onderhoudskwaliteitsniveau B, hiervoor zijn ook de financiële middelen beschikbaar gesteld. De komende jaren ligt het risico om dit te halen vooral in de beperkte beschikbare capaciteit zowel intern als extern, stedelijke logistiek (niet alles kan tegelijk), diverse gebiedsontwikkelingen (dan wordt gewacht met onderhoud) en budgettaire druk vanwege kostenstijgingen en ombuigingen.

In de Voorjaarsnota 2025 zijn de toegepaste indexeringen van beschikbare budgetten volledig conform de kostenstijging. Ook zijn areaaluitbreidingen niet of niet geheel toegekend. Hierdoor is er minder budget om achterstanden in te lopen waardoor het langer duurt om op beheerniveau B te komen. Met RHDHV is een normkostenmodel ontwikkeld. Hiermee krijgen we beter inzicht in de benodigde budgetten en capaciteit die nodig zijn om op B-niveau te komen.

Financiën

In de meerjarenbegroting zijn de benodigde investeringen in kapitaalgoederen van de openbare ruimte opgenomen. Ook de kosten die gepaard gaan met het inlopen van eventuele

onderhoudsachterstanden zijn hierin opgenomen. Voor de begrote investeringsbedragen 2025 wordt verwezen naar de bijlage investeringen.

2. Riolering

Beleidskader

Het beleidskader riolering biedt een robuuste structuur voor het beheer van rioleringssystemen in de gemeente. Door duidelijke wet- en regelgeving, strategische doelen, praktische uitvoeringsrichtlijnen in de HIOR en samenwerking tussen betrokken partijen wordt gestreefd naar een duurzaam, efficiënt en betrouwbaar rioolbeheer. Dit draagt niet alleen bij aan de bescherming van de volksgezondheid en het milieu, maar ook aan de algehele leefbaarheid en duurzaamheid van onze leefomgeving.

Strategische doelen

Het beleidskader riolering streeft naar een aantal strategische doelen die bijdragen aan een effectief en duurzaam rioolbeheer:

- **Bescherming van de volksgezondheid:** Door het veilig en efficiënt afvoeren van afvalwater en hemelwater wordt de verspreiding van ziekten voorkomen.
- **Bescherming van het milieu:** Het minimaliseren van de impact van afvalwaterlozingen op het oppervlaktewater en de bodem.
- **Duurzaamheid en klimaatadaptatie:** Het systeem aanpassen aan veranderende klimatologische omstandigheden, zoals heviger regenvall en langere droogteperiodes.
- **Kostenbeheersing:** Het efficiënt beheren van de kosten voor aanleg, onderhoud en vervanging van rioleringssystemen.

Praktische Uitvoering

De praktische uitvoering van het beleidskader riool omvat verschillende elementen:

- **Water en Rioleringsprogramma (WRP):** Sinds 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht en is het WRP een facultatief programma dat de visie en strategie voor het rioolbeheer voor een periode van de komende 5 jaar beschrijft. Het vigerende WRP is in de raad van 22 mei 2025 vastgesteld.
- **Monitoring en Inspectie:** Regelmatige inspectie en monitoring van rioleringssystemen om verstoppingen, lekkages en andere schadebeelden tijdig te identificeren en op te lossen.
- **Onderhoud en Vervanging:** Proactief onderhoud en tijdige vervanging van verouderde onderdelen van het rioleringssysteem om de functionaliteit en betrouwbaarheid te waarborgen.
- **Handboek inrichting openbare ruimte (HIOR):** Beschrijft de praktische uitvoering van onze watertaken.
- **Innovatie en Technologie:** Inzet van nieuwe technologieën en innovatieve oplossingen, zoals DIT riolering, slimme sensoren bij overstorten en zuinige pompgemalen om de efficiëntie en duurzaamheid van het systeem te verbeteren.

Samenwerking en participatie

Een effectief rioolbeheer vereist samenwerking tussen verschillende stakeholders, waaronder gemeenten, waterschappen, bedrijven en inwoners. Voorlichting en betrokkenheid zijn van belang om bewustwording te creëren over het belang van een goed functionerend rioolstelsel en stedelijk

water om medewerking te krijgen bij initiatieven zoals bijvoorbeeld onderhoudswerkzaamheden en rioolvervangingen.

Financiën

De kosten van rioolbeheer worden gedekt door de rioolheffing die gemeenten aan hun inwoners en bedrijven opleggen. Deze heffing is bedoeld om de kosten voor beheer, onderhoud en vervanging (kapitaallasten) van rioleringsystemen en onze watertaken te dekken en wordt transparant vastgesteld. Voor de begrote investeringsbedragen 2026 wordt verwezen naar de bijlage investeringen. Een jaarlijks saldo tussen de lasten en de baten wordt verrekend met de voorziening gemeentelijke watertaken. Het saldo van de voorziening bedraagt circa € 0,7 miljoen per 1-1-2026. Met behulp van de voorziening wordt gestreefd naar een evenwichtig tariefbeleid. Het tarief stijgt de komende jaren met meer dan inflatie door de grote vervangingsopgave. Met het besluit om gedeeltelijk te gaan sparen (22 mei 2025) waarborgen we een kostendekkende rioolheffing die zorgt voor een eerlijke lastenverdeling over de generaties.

3. Sport

Beleidskader

Kapitaalgoederen die onder het programma sport vallen, zijn het zwembad, de sporthallen, gymzalen en buitensportaccommodaties. De exploitatie, inclusief dagelijks onderhoud, van de sportaccommodaties is ondergebracht bij Stichting Spurd. Het uitvoeren van het groot onderhoud van de accommodaties valt ook onder de verantwoordelijkheid van Stichting Spurd. In overleg met Stichting Spurd worden de onderhoudsplannen bekeken en vernieuwd. Per jaar wordt de behaalde prestaties van Spurd geëvalueerd.

Voor diverse grote sportaccommodaties zijn nieuwe duurzaamheidseisen van toepassing (EML-wetgeving). De wetgeving vereist dat eigenaren van sportaccommodaties die veel energie verbruiken maatregelen nemen om dit energieverbruik te minimaliseren. Daarnaast is op 1 januari 2024 de nieuwe Zwemwaterwet in werking getreden die strengere eisen stelt aan de waterkwaliteit in het Leeghwaterbad.

Kwaliteitsniveau/ onderhoudsplan

De binnensportaccommodaties worden beoordeeld op basis van de norm NEN 2767. In overleg met Spurd worden jaarlijks de onderhoudsplannen bekeken en vernieuwd. Uitgangspunt is dat de binnensportaccommodaties kwalitatief en toekomstbestendig worden onderhouden. We zetten in op het verduurzamen van onze panden waarbij we zowel kijken naar het opwekken van energie, als naar mogelijkheden om het energieverbruik te verminderen.

Financiën

Grote investeringen voor de binnen- en buitensportaccommodaties worden door Spurd aangevraagd bij de gemeente. Het planmatig en dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door Spurd. Dit wordt met een jaarlijkse subsidie bekostigd. In deze begroting zijn de benodigde vervangingsinvesteringen opgenomen.

4. Onderwijs

Beleidskader

De gemeente heeft op grond van de onderwijswetgeving een zorgplicht voor de huisvesting van scholen voor het basis- (voortgezet) speciaal en voortgezet onderwijs. Deze zorgplicht is nader uitgewerkt in de 'Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Gemeente Purmerend 2015' (2015/1156735). In de bijlage van deze verordening wordt de vergoeding van de normbedragen benoemd. De normbedragen en de indexering worden jaarlijks aangepast en vastgesteld. De regeling bevat vrij gedetailleerde 'spelregels' voor de schoolbesturen en het gemeentebestuur op het terrein van de onderwijshuisvesting. In de verordening is bepaald dat schoolbesturen in Purmerend jaarlijks aanvragen kunnen indienen voor huisvestingszaken, waaronder voor nieuwbouw, uitbreiding en eerste inrichting/onderwijsleerpakket. De verordening wordt herzien zodra het nieuwe IHP is afgerond.

Integraal huisvestingsplan onderwijs

In het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2021 is inzichtelijk gemaakt welke investeringen in de komende jaren nodig zijn om onderwijshuisvesting op peil te houden. Hierbij wordt zowel rekening gehouden met de (stijgende) leerlingenaantallen als de kwalitatieve eisen die aan schoolgebouwen wordt gesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor uitbreiding en nieuwbouw van onderwijshuisvesting. De basis voor de raming zijn de normen voor BENG (Bijna Energieneutrale Gebouwen). Het IHP faciliteert investeringen om tot de BENG-status te komen. Het IHP wordt in 2024 integraal herzien waarbij de behoefte aan nieuwbouw voor onderwijshuisvesting, bewegingsonderwijs en kinderopvang wordt afgezet tegen de leerlingenprognoses, de kwaliteit van de bestaande gebouwen, de groei van de gemeente en het beleid van de schoolbesturen.

Onderhoudsplan

Het onderhoud van de schoolgebouwen en daarmee het opstellen van onderhoudsplannen is de verantwoordelijkheid van schoolbesturen. Uitzondering hierop zijn de gebouwen die niet zijn overgedragen aan de schoolbesturen. Voor deze gebouwen zorgt de gemeente voor een onderhoudsplan.

Financiën

In het IHP worden de plannen voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs in de komende jaren beschreven. Elk jaar bij de Voorjaarsnota wordt het programma geactualiseerd op basis van de leerlingenprognoses en de laatste ontwikkelingen. Bij de begroting worden de kredieten op basis van externe advisering geïndexeerd en vervolgens gefaseerd. Naast de investeringen wordt daarbij ook gekeken naar het budget voor eerste inrichting/onderwijsleerpakket, tijdelijke huisvesting en sloopkosten bij uitbreidings- en nieuwbouwprojecten. In deze begroting is 5% indexering meegenomen op de kredieten voor nieuwbouw scholen, kinderopvang en bewegingsonderwijs.

5. Gemeentelijk vastgoed

Beleidskader

Het beleid betreffende het gemeentelijk vastgoed is vastgelegd in de 'Nota Gemeentelijke Gebouwen Purmerend 2017' en verder uitgewerkt in het 'Jaarplan vastgoed 2025'. Het gemeentelijk

vastgoed wordt beoordeeld op basis van de norm NEN 2767. In het beleid worden 5 verschillende conditiescores gehanteerd waarbij 1 een uitstekende conditie is en 5 een zeer slechte conditie. Afhankelijk van de groep waarin het vastgoed is ingedeeld, dient het aan een minimaal conditieniveau te voldoen. Met de toepassing van deze condities wordt toegezien op de kwaliteit van de gebouwen. Wel is het zo dat bij een eventuele verkoop de opbrengst mogelijk beïnvloed kan worden door een onderhoudsachterstand. De 'Nota Gemeentelijke Gebouwen Purmerend 2017' wordt herzien.

Verduurzamen

Middels de nota Duurzaam Vastgoedbeheer is de transitie ingezet van instandhouding kernvastgoed naar energetische verbetering, klimaatverbetering, CO₂-reductie en toekomstbestendig gebruik. Verduurzaming van het vastgoed is niet langer een afzonderlijk traject maar een geïntegreerd onderdeel van het meerjarenonderhoudsplan. Bij alle vervangingsinvesteringen worden maatregelen onderzocht, overwogen en meegenomen die passen bij een toekomstbestendige en duurzame vastgoedportefeuille.

Onderhoudsplan

Alle objecten worden eens per 4 jaar beoordeeld op hun onderhoudstoestand. De kosten van zowel het dagelijks als planmatig onderhoud worden opgenomen in een Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Tussentijdse mutaties in de MJOP worden jaarlijks bijgehouden en verwerkt. Doelstelling van het onderhoud aan het kernvastgoed is om het onderhoudsniveau te allen tijde op conditiescore 3 (voldoende) op basis van NEN2767 te behouden. In het meerjarenonderhoudsplan wegen we investeringen niet alleen af op technische noodzaak, maar ook op hun financiële en maatschappelijke rendement. Hierdoor sturen we nadrukkelijk op duurzame en toekomstbestendige keuzes.

Financiën

In deze begroting is de meest actuele stand van het MJOP verwerkt. In de Voorjaarsnota 2023 is op basis van de 'Nota Duurzaam vastgoedbeheer' budget beschikbaar gesteld voor fase 1 van de nota: het verduurzamen naar een A-label met een terugverdiendoelstelling voor met name de toepassing van zonnepanelen. De uitvoering van deze fase en de voorbereiding van de daarop volgende loopt.

Grondbeleid

Algemeen

De paragraaf grondbeleid is op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) een verplicht onderdeel van de meerjarenprogrammabegroting (MJB). In de begroting en verantwoordingscyclus van de gemeente wordt elk jaar een paragraaf grondbeleid opgenomen in zowel de jaarrekening als de meerjarenbegroting. In de meerjarenbegroting heeft de paragraaf grondbeleid de functie van een vooruitblik die het tenminste volgende beschrijft:

1. De visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting.
2. De wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert.
3. Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatiebegrotingen.
4. Een onderbouwing van de tussentijdse vroegtijdige winstnemingen.
5. Beleidsuitgangspunten omtrent reserves voor grondexploitatiebegrotingen in relatie tot de risico's die daaraan verbonden zijn.

Actuele ontwikkelingen

Ad 1. en 2. Visie op en wijze van uitvoering van het grondbeleid

De meest recente "Nota grondbeleid Purmerend 2024" is vastgesteld ultimo 2024. Hiermee is de nota grondbeleid van de voormalige gemeente Beemster komen te vervallen. Vanaf dat moment is de nota grondbeleid van de gemeente Purmerend van toepassing op het gehele grondgebied van de gemeente Purmerend.

De "Nota grondbeleid Purmerend 2024" (hierna nota grondbeleid) geeft kaders voor de manier waarop belangen worden afgewogen en zowel ruimtelijke, financiële als ook maatschappelijke meerwaarde binnen gebiedsontwikkelingen wordt gecreëerd. Ook wordt beschreven wat de voorkeursrol van de gemeente is bij ontwikkelingen die bijdragen aan de gemeentelijke kerndoelen.

Wij zien dat de gemeente Purmerend naast een faciliterende rol ook actief grondbeleid toepast. In dit kader worden:

- Nieuwe gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen vastgesteld onder 100% regie van de gemeente;
- Daarnaast op basis van de tot 1-1-2024 geldende Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) voorkeursrechten gevestigd op grondposities/ onroerende zaken. Dit betekent dat de gemeente als eerste de mogelijkheid krijgt om de onroerende zaak te kopen als de eigenaar deze wil verkopen. In het kader van vereenvoudiging van wetgeving zijn de regels voor vestiging voorkeursrecht van de voormalige wet opgenomen in de Omgevingswet per 1-1-2024;

- Strategisch gronden aangekocht. De gemeente koopt grond strategisch aan met een lange termijn doel ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen. Concrete plannen bestaan nog niet op het moment van aankoop door de gemeente maar de verwachting is er wel dat een toekomstige ontwikkeling kan plaatsvinden. Hiermee ontstaat onzekerheid want de maatschappelijke, juridische en financiële haalbaarheid van toekomstige ontwikkelingen is nog niet onderzocht. Te zijner tijd wordt beoordeeld welk programma gerealiseerd kan worden. De verwachting is dat betreffende strategisch aangekochte gronden voordelen gaat opleveren als gevolg van toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen. Voordeel van strategische aankoop is dat de gemeente 100% regierol heeft in toekomstige ontwikkelingen. Daarnaast wordt grondspeculatie voorkomen wanneer de gemeente de gronden vroegtijdig strategisch aankoopt.

De afweging om te komen tot de gemeentelijke rol in gebiedsontwikkeling is één van de centrale elementen in de nota grondbeleid.

Ad 3. 4. en 5. Actuele prognose resultaten grondexploitatiebegrotingen, tussentijdse vroegtijdige winstnemingen en reserve grondexploitatiebegrotingen

De gemeente Purmerend kent in aanvulling op de begroting en jaarrekening het Meerjarenprogramma grondexploitaties (MPG). Het MPG is een rapportage met informatie over de voortgang van gebiedsontwikkelingen binnen de gemeente Purmerend. Dit betreft zowel de eigen gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen (= actief grondbeleid) als ook de ontwikkeling door private plannen (= faciliterend grondbeleid). In het MPG wordt teruggekeken op het afgelopen jaar en vooruitgekeken naar de komende jaren. Op 26 juni 2025 is het MPG 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. In het MPG is onder andere een overzicht van de resultaatverwachting van grondexploitatiebegrotingen opgenomen alsmede is inzicht gegeven in de tussentijdse winstneming.

In de volgende tabel zijn van de actieve geactualiseerde gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen naast de boekwaarde per 31-12-2024 ook de resultaten weergegeven. De resultaatberekening is op basis van netto contante waarde (NCW)- berekening uitgevoerd. In de volgende tabel wordt het verwachte NCW-resultaat per 1-1-2025 vergeleken met het NCW-resultaat per 1-1-2024.

De eindwaarde van de verschillende grondexploitatiebegrotingen met verschillende looptijden wordt contant gemaakt per 1-1-2025.

Projecten (in € mln.)	Looptijd	Boekwaarde (31-12-2024)	Resultaat 2024(NCW)	Resultaat 2025(NCW)	Vershil resultaat (NCW)
Positieve grexen					
Baanstee Noord	2031	- € 18,02	€ 45,71	€ 44,80	- € 0,91
Kop West	2026	€ 4,48	€ 4,32	€ 4,08	- € 0,24
Seniorenhof	2028	- € 0,02	€ -	€ 0,13	€ 0,13
Subtotaal positieve grexen		- € 13,56	€ 50,03	€ 49,01	- € 1,02
Negatieve grexen:					
BOL	2028	- € 3,92	- € 1,58	- € 2,15	- € 0,58
Waterlandkwartier	2033	- € 1,13	- € 5,53	- € 5,55	- € 0,01
Wheermolen Oost	2032	- € 4,80	- € 5,51	- € 5,31	€ 0,20
Subtotaal negatieve grexen		- € 9,85	- € 12,62	- € 13,01	- € 0,39
Af te sluiten grexen:					
Steltloper 8	2025	€ 0,63	€ 0,72	€ 0,56	- € 0,16
Verzetslaan	2025	€ 0,36	€ 0,24	€ 0,35	€ 0,11
Subtotaal af te sluiten grexen		€ 0,98	€ 0,96	€ 0,91	- € 0,05
Totaal		- € 22,43	€ 38,36	€ 36,92	- € 1,45

Tussentijdse winstneming

De winstneming wordt ieder jaar, gelijk met de actualisatie van de grondexploitaties, het MPG en de jaarrekening vastgesteld en verantwoord. Het bedrag dat jaarlijks verplicht als tussentijdse vroegtijdige winstneming wordt bepaald en genomen volgt uit BBV-regelgeving. De BBV-regelgeving schrijft een rekenmethode voor om de tussentijdse vroegtijdige winstneming te bepalen. De rekenmethode gaat uit van de eindwaarde van de geactualiseerde gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen (GREXen) waarbij in de berekening van de tussentijdse vroegtijdige winstneming ook rekening wordt gehouden met verwachte financiële risico's.

Tussentijdse vroegtijdige winstneming wordt in de betreffende grondexploitatiebegroting als gerealiseerde boekwaarde als een kostenpost opgenomen. De winstneming kan van jaar tot jaar verschillen. Tussentijdse winstnemingen vanuit de grondexploitatiebegrotingen worden niet in toekomstige jaarschijven van de begroting 2026 - 2029 opgenomen. Bij bepaling van de winstneming wordt bij actualisatie van de grondexploitatiebegrotingen rekening gehouden met gerealiseerde tussentijdse winstneming uit voorgaande jaren.

In onderstaande tabel is de tussentijdse vroegtijdige winstneming in de GREXen inzichtelijk gemaakt. Deze tabel is gelijk aan de in de MPG 2025 opgenomen tabel.

Tussentijdse winstneming (in € mln)	Eindwaarde	Project specifieke risico's	Percentage winst neming	Genomen winst t/m 2023	Winstneming 2024
Baanstee Noord	€ 51,46	€ 2,04	32%	€ 15,24	€ 0,49
BOL	- € 2,33	€ 0,39	0%	€ -	€ -
Kop West	€ 4,25	€ -	94%	€ 4,07	€ -
Steltloper 8	€ 0,57	€ -	100%	€ -	€ 0,57
Verzetslaan	€ 0,36	€ -	100%	€ 0,12	€ 0,24
Waterlandkwartier	- € 6,63	€ 8,90	0%	€ -	€ -
Wheermolen Oost	- € 6,22	€ 5,07	0%	€ -	€ -
Seniorenhof	€ 0,14	€ 0,03	0%	€ -	€ -
Totaal	€ 41,60	€ 16,43		€ 19,43	€ 1,29

Het basisuitgangspunt is dat de tussentijdse vroegtijdig genomen winst 50/50 verdeeld wordt over de algemene reserve en de bestemmingsreserve gronden. Hiervan kan worden afgeweken. De bestemmingsreserve gronden is ingesteld voor het faciliteren van (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen of daarmee samenhangende verkenningen. In die context dekt deze reserve de gemeentelijke voorbereidende verkennende plankosten bij toepassing van zowel actief als faciliterend grondbeleid in het geval dat sprake is van het niet terugverdienen van de voorbereidende kosten via grondverkoop of via kostenverhaal.

Met de vaststelling van jaarrekening 2024 is besloten over boekjaar 2024 100% van de winst uit de gemeentelijke grondexploitaties toe te voegen aan de bestemmingsreserve gronden. Over komende jaren is tussentijdse vroegtijdige winstneming niet mogelijk. De achterliggende gedachte hierbij is dat de komende jaren er wel onttrekkingen gedaan worden maar deze onttrekking afhankelijk is van de NCW- resultaten van de grondexploitatiebegroting bij actualisatie in de komende jaren. Daarom wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld welke vroegtijdige tussentijdse winstneming gedaan kan worden. Dit kan er soms toe leiden dat achteraf geconstateerd wordt dat teveel tussentijdse vroegtijdige winstneming heeft plaatsgevonden wat betekent dat er een correctie wordt uitgevoerd in de GREX(en).

De huidige beperkte toevoeging aan de bestemmingsreserve gronden heeft vooral te maken met een beperkt verdienvermogen van de GREX Baanstee Noord voor de komende jaren. Dit is een direct gevolg van de (landelijke) problematiek rondom de levering van stroom (net-congestie). De uitgifte van kavels loopt daardoor vertraging op, wat ook een effect heeft op de vroegtijdige tussentijdse winstneming.

Sinds 2011 heeft de gemeente een samenwerking met BPD Ontwikkeling in de vorm van de V.O.F. De Beemster Compagnie. Gezamenlijk doel is gestalte te geven aan de nieuwbouwontwikkelingen in Zuidoostbeemster (De Nieuwe Tuinderij) en in Middenbeemster (De Keyser). Deze ruimtelijke ontwikkelingen betreffen vanuit de oorspronkelijk gesloten overeenkomst een volledig koopprogramma. In de afgelopen jaren zijn echter ook in overleg en afstemming tussen ontwikkelaar en gemeente sociale huur- en koopwoningen gerealiseerd. De Beemster Compagnie is een vennootschap onder firma (vof) waarbij zowel de gemeente als BPD Ontwikkeling 50% eigenaar

is. Ook winsten en verliezen worden in deze verhouding verdeeld. De gemeente mag deze winsten pas nemen bij uitkering ervan door de vof.

De Nieuwe Tuinderij Oost is op een paar afrondende werkzaamheden na gereed en wordt naar verwachting ultimo 2025 definitief afgerond. Aangezien het eindresultaat van deze GREX positief is wordt naar verwachting in 2025 door de vof Beemster Compagnie een winstuitkering richting de vennoten verwacht.

Kostenverhaal

Plangebonden kosten Op elke locatie die tot ontwikkeling wordt gebracht door particuliere grondexploitanten (faciliterend grondbeleid) verhaalt de gemeente de zogenaamde “plangebonden kosten”. Dat zijn de ambtelijke plankosten, planschade en de direct aan elk specifiek bouwplan gerelateerde nodige ingrepen in de openbare infrastructuur zoals onder andere aansluiting op openbare weg, riolering, groen et cetera. Deze plangebonden kosten worden ad hoc per plan berekend en via een anterieure overeenkomst in rekening gebracht bij de facilitaire ontwikkelende partij.

Gebiedsoverstijgende Kosten Purmerend (GKP) Daarnaast verhaalt de gemeente de investeringen die meer dan één specifiek bouwplan dienen. Dit zijn de “gebiedseigen” en de “gebiedsoverstijgende” kosten. Voor verschillende ontwikkelgebieden legt de gemeente zogenaamde 'Aanvullingsbesluiten' vast, waarin de tarieven gebiedseigen investeringen in deze ontwikkelgebieden zijn vastgelegd. De laatste keer is dit gebeurd in mei 2024 voor het 'neusje van Kop West'. Er zijn voorts nog aanvullingsbesluiten voor het Wagenweggebied, het Waterlandkwartier, De Koog, Zuidoostbeemster en Middenbeemster.

In augustus 2022 heeft het college een geactualiseerde nota Gebiedsoverstijgende Kosten Purmerend (GKP) vastgesteld. Deze nota wordt in 2025 geactualiseerd, bestuurlijke besluitvorming wordt in de tweede helft van 2025 verwacht. In de Nota GKP zijn de tarieven gebiedsoverstijgende investeringen vastgelegd. Afhankelijk van de locatie waar een ontwikkeling plaatsvindt, kan het voorkomen dat de gemeente zowel een verplichte reguliere bijdrage overeenkomstig de nota GPK vraagt als ook een verplichte bijdrage uit het aanvullingsbesluit overeenkomstig de Omgevingswet. Dit alles naast de eerdergenoemde “plangebonden kosten”, die per plan worden berekend. Het resultaat van het kostenverhaal wordt opgenomen en verantwoord in het MPG.

Macro-economische ontwikkelingen

De economische ontwikkelingen in Metropoolregio Amsterdam zijn een groeiend perspectief voor de gemeente Purmerend. Factoren als vraag en aanbod vastgoed hebben invloed op vastgoedmarkten. Met name hypotheekrente speelt hierin een belangrijke rol. De forse stijging van de vrij op naam prijzen van woningbouw is nog steeds gaande. Gemiddelde vrij op naam prijs van een woningen bedraagt op het moment van schrijven van deze paragraaf gemiddeld € 475.000. Deze prijs is nog steeds stijgende (Kwartaalbericht van RaboResearch d.d. 13 juni 2025 verwacht over geheel 2025 en 2026 een totale prijsstijging van respectievelijk 8,6% in 2025 en 6,6% in 2026). De bouwkosten zullen overeenkomstig de onderzoeksafdeling van RaboResearch in 2025 doorstijgen. De oorzaak hiervan is vooral een combinatie van factoren waaronder stijgende loonkosten en toenemende vraag naar nieuwbouwwoningen. Dit heeft een negatief effect op de betaalbaarheid van koopwoningen wat de vraag naar koopwoningen een probleem oplevert omdat woningen

duurder worden en de toekenning van een hypotheek in relatie tot benodigd inkomen een bottleneck is.

Genoemde factoren leidt ertoe dat de financiële haalbaarheid van bouwprojecten onder druk staat. Dit spanningsveld wordt ook gesignaleerd door de hogere overheden. Vanuit de Rijksoverheid is bijvoorbeeld ingezet op subsidieregelingen zoals bijvoorbeeld Woningbouw Impuls (WBI) en Start Bouw Impuls (SBI). Ook de Provincie Noord-Holland heeft recentelijk aangegeven geld beschikbaar te stellen om zo een bijdrage te leveren in het oplossen van knelpunten in de woningbouw waarmee de woningbouw wordt gestimuleerd. Deze subsidies hangen samen met de afgesproken Woondeals en Volkshuisvestings-programma's aan te vragen via Subsidieloket van de provincie. De huidige marktsituatie kan ook effect hebben op de gemeentelijke grondexploitatiebegrotingen. De effecten hiervan worden nauwgezet gevolgd en verwerkt in de GREXen.

Actualiteiten gebiedsontwikkelingen

Op veel plekken in de gemeente Purmerend wordt hard gewerkt aan het realiseren van nieuwe woningen en andere functies. Zo is er een gebiedsvisie voor de Oostflank vastgesteld en wordt er gewerkt aan de verdere uitwerking.

Om de voortgang in de transformatie van het Wagenweggebied op gang te houden wordt ook daar gesproken met grondeigenaren en wordt gewerkt aan de herinrichting van delen van de openbare ruimte.

Eén van de belangrijkste ontwikkelingen van de komende jaren vindt plaats in het Waterlandkwartier. Hier moet een omvangrijk hoogstedelijk programma worden gerealiseerd. Voor het Waterlandkwartier zijn in 2023 een kwaliteitsplan en gemeentelijke GREX vastgesteld om de transformatieopgave tot uitvoering te kunnen brengen. Hierin wordt de richting geschetst welke kant het gebied op transformeert. Vanwege het risicoprofiel wordt er scherp op de financiën gestuurd.

Voor de beoogde transformatie van bedrijventerrein De Koog wordt op basis van de vastgestelde gebiedsvisie verkend hoe de verdere uitwerking vormgegeven kan worden. In Wheermolen Oost zijn ontwikkelingen in volle gang waarvan de eerste resultaten buiten ook al te zien zijn.

Voor de Van Balenstraat waarbij sociale woningbouwappartementen worden gerealiseerd is in 2025 de GREX vastgesteld. De anterieure overeenkomst is in concept gereed.

Ook in de Beemster wordt na vaststelling van de dorpsontwikkelingsvisies op verschillende plekken gewerkt aan de concrete invulling van de ontwikkellocaties. Voor het gebied Seniorenhof in Middenbeemster is een GREX vastgesteld in 2024 en daadwerkelijke uitvoering wordt in 2025 voorbereid met start bouw 2026. De concept anterieure overeenkomst is in voorbereiding. Ook voor de Tobias de Coeneplein is een GREX in het eerste halfjaar vastgesteld.

Door de marktomstandigheden blijft de financiële haalbaarheid van gebiedsontwikkelingen fragiel. Geprobeerd wordt daar zo flexibel mogelijk op in te spelen door voortgang en de ruimtelijke kwaliteit van de ontwikkelingen te borgen en waar mogelijk te stimuleren en subsidies aan te vragen.

Financiering

Algemeen

De treasury houdt zich bezig met alle toekomstige kasstromen en daarmee samenhangende risico's. Deze risico's komen zowel voort uit de financieringsbehoefte als uit de wijzigingen in de bestaande leningenportefeuilles (onder meer door vervroegde aflossingen, herfinanciering, herbeleggingen, renteaanpassingen en dergelijke). Het treasurybeleid is primair gericht op het waarborgen van financiële continuïteit door maatregelen te treffen zodat de organisatie financierbaar blijft. Voor de renterisico's en risico's uit financiële posities treffen we beheersmaatregelen (vermijden, spreiden). We gaan in de uitwerking verder dan de wettelijke kaders.

Kaders en beleid

Expliciet zijn de doelstellingen gericht op het versterken van de financierings- en vermogenspositie. Wij proberen de rentekosten van de totale portefeuille te minimaliseren. Daar zit een grens aan. De renterisiconorm mag niet worden overschreden en het gebruik van kortlopende leningen is beperkt tot de kasgeldnorm. De genoemde doelstellingen wijken niet af van vorige jaren.

De financieringsmiddelen van de gemeente worden uitsluitend ingezet voor de uitoefening van de publieke taak. Het tot nu toe gehanteerde beleid bij de gemeente is om de financiering met externe financieringsmiddelen (kort- en langlopende leningen) in ieder geval zoveel mogelijk te beperken, door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken. Dit beleid wordt voortgezet.

De Financieringsovereenkomst (Krediet- en Depotarrangement) met de N.V. Bank voor de Nederlandse Gemeenten (BNG) biedt voldoende mogelijkheden om eventuele tijdelijke financieringstekorten en eventueel -overschotten tegen een zo gunstig mogelijk rentepercentage aan te trekken of uit te zetten.

In de paragraaf Weerstandsvermogen vindt u de geprognosticeerde meerjarenbalans terug. Hieruit is af te leiden dat Purmerend voor alle jaren een financieringsbehoefte heeft. Bij de financiering van deze schuld wordt eerst gekeken naar de kasgeldlimiet om vervolgens te bepalen welk deel kort en lang moet worden gefinancierd. Hierbij is het uitgangspunt dat de netto vlottende schuld niet boven de kasgeldlimiet uitkomt.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is de Wet verplicht schatkistbankieren van kracht. Voor decentrale overheden betekent dit, dat zij verplicht zijn om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden (het totaal aan positieve saldi op bankrekeningen dat gemeenten voor het betalingsverkeer aanhouden),

oftewel uit te lenen aan het Rijk. Om te kunnen schatkistbankieren is een rekening-courant tussen de gemeente en de staat afgesloten. Het is toegestaan een relatief klein bedrag aan overtollige middelen buiten de schatkist aan te houden (drempelbedrag).

De hoogte van het drempelbedrag voor schatkistbankieren is 0,2% van het begrotingstotaal van Purmerend (2026: begrotingstotaal € 397,2 miljoen, drempelbedrag is dan € 7,9 miljoen) met een minimum van € 1 miljoen.

Rentemethodiek en renteresultaat

De toerekening van de rentelasten doen we volgens de rente-omslagmethode. Het totaal van de rentelasten wordt 'omgeslagen' over het geheel van de investeringen. De rentelasten zijn het totaal van de rentelasten op de langlopende geldleningen en de kortlopende financiering minus de renteopbrengsten van overtollige middelen.

Met de rente-omslagmethode rekenen we de rentelasten volgens de stand van de investeringen toe aan de taakvelden in de programmabegroting. We gaan ervan uit dat de gehanteerde omslagrente een reëel percentage is. Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan 0,5%, moeten we de gehanteerde omslagrente aanpassen. De omslagrente is in deze begroting aangepast naar 1,75% (was 1,40%).

In onderstaand schema wordt inzicht gegeven in de rentelasten externe financiering, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening (bedragen x € 1.000).

	Begroting 2026	
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering		10.772
3b. De externe rentebaten over de korte en lange financiering		<u>-482</u>
Saldo rentelasten en rentebaten		10.290
c1. De rente die aan facilitaire grexten (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend (werkelijke rente lening): Rugbyclub Waterland en Wooncompagnie	-5	
c3. Projectfinanciering doorverstrekke leningen (RCW/Wooncompagnie)	<u>5</u>	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		10.290
d1. Rente over het eigen vermogen	-	
d2. Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	-	
Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente	1,74%	10.290
e. *) De werkelijk aan taakvelden (inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	1,75%	<u>-10.370</u>
f. Renteresultaat op het taakveld treasury	0,01%	-80

*) De omslagrente wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de activa die integraal zijn gefinancierd. De verwachte boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari 2026 bedraagt ruim € 592,8 miljoen.

***) Onder projectfinanciering wordt verstaan: het aantrekken van externe financiering voor een specifiek project. Financiering met eigen vermogen wordt niet aangemerkt als projectfinanciering. Er moet extern een lening zijn aangetrokken om het betreffende project te kunnen financieren. In het geval van projectfinanciering wordt inderdaad de voor die aangetrokken lening geldende rente toegerekend aan het betreffende project. Dit kan een ander percentage zijn dan aan andere projecten wordt toegerekend op basis van de omslagrente.*

Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast, afwijken van de rentelasten die op basis van de voorgerecalculeerde renteomslag aan de taakvelden zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%.

We zien momenteel dat de rente enigszins stabiliseert op de kapitaalmarkt, maar dat het inflatiethema de komende tijd actueel blijft. De inflatie in de eurozone is in augustus 2025 2,1%. Nederland ligt daar boven: 2,4%. In heel Europa blijven de lonen stijgen, terwijl de werkloosheid laag is. Ook al is de inflatie in Nederland en Eurozone aanzienlijk gedaald, ze is nog steeds hoger dan de beoogde inflatie van 2% die het ECB (Europese Centrale Bank) als streefcijfer aanhoudt. In juni 2025 is de rente verlaagd. De verwachting is zolang de inflatie nog relatief hoog is dat de ECB de rente niet snel verlaagt. In de begroting 2026 verwachten wij dat de gemiddelde rente over de opgenomen leningen in 2029 oploopt naar 2,9% en dat de komende jaren het renteomslagpercentage verder naar boven wordt bijgesteld. In de Begroting 2027 wordt hier nader op terug gekomen.

Renterisicobeheer

De Wet Fido geeft 2 concrete richtlijnen voor gemeenten voor het beheersen van renterisico's. Het gaat daarbij om de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet heeft betrekking op leningen met een looptijd tot maximaal 1 jaar en de renterisiconorm op leningen met een looptijd vanaf 1 jaar.

Kasgeldlimiet

Aan de totale omvang van de gemiddelde netto vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) per kwartaal wordt door de Wet Fido een maximum gesteld, ook wel de kasgeldlimiet genoemd. De netto vlottende schuld mag de kasgeldlimiet niet overschrijden. Hiermee wordt voorkomen dat het totaal aan korte schulden van een gemeente bepaalde grenzen overschrijdt.

De kasgeldlimiet is nu vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. Het begrotingstotaal bedraagt in 2026 € 397,2 miljoen. De kasgeldlimiet bedraagt dan voor het jaar 2026 € 33,8 miljoen. Het gevoerde beleid is om de kasgeldlimiet maximaal te benutten, zodat optimaal gebruik gemaakt wordt van de lagere korte rente.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen, dat het renterisico uit hoofde van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. De renterisiconorm houdt in dat maximaal 20% van het

begrotingstotaal per jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen) afgelost (en hergefinancierd) kan worden. De norm beoogt een evenwichtige opbouw van de leningen in de tijd.

Indien de jaarlijks te herfinancieren bedragen onder deze norm blijven, is er sprake van een beheerste en overzienbare situatie (renterisiconorm blijft ruim onder de 20%). Naar verwachting is dit in onze gemeente de komende 4 jaar het geval.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Renteherziening op vaste schuld o/g (1a)	0	0	0	0
Renteherziening op vaste schuld u/g (1b)	0	0	0	0
2. Renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	-	-	-	-
Nieuw aangetrokken vaste schuld (3a)	136.517	97.981	80.490	118.847
Nieuw verstrekte lange leningen (3b)	14.200	14.800	6.800	6.800
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a -/- 3b)	122.317	83.181	73.690	112.047
Betaalde aflossingen (5)	23.257	26.838	31.492	34.093
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	23.257	26.838	31.492	34.093
7. Renterisico op de vaste schuld (2+6)	23.257	26.838	31.492	34.093
8. Renterisiconorm	79.438	82.700	81.173	81.692
9a. Ruimte onder renterisiconorm (8 -/- 7)	56.181	55.862	49.681	47.599
9b. Overschrijding renterisiconorm (7 -/- 8)	-	-	-	-
10. Berekening renterisiconorm:				
11. Stand van het begrotingstotaal per 1 januari	397.188	413.502	405.866	408.462
12. Het bij ministeriële regeling vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm (11 x 12) / minimum € 2,5 miljoen	79.438	82.700	81.173	81.692
Huidig risicopercentage	5,9%	6,5%	7,8%	8,3%

EMU-saldo

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art. 19) is de verplichting vastgesteld dat de gemeenten ramingen van het EMU-saldo dienen te verstrekken over het voorafgaande jaar, het actuele jaar en het volgende jaar. Met ingang van 2017 is conform de vernieuwing BBV de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de 3 jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De begroting van de gemeente Purmerend is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting. Er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Hieronder worden de EMU-saldi gepresenteerd zoals ze nu zijn verwerkt voor 2026-2029. Voor alle jaren wordt de referentiewaarde overschreden. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat hieruit geen knelpunten uit voortvloeien.

	2026	2027	2028	2029
1. (+) Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (conform artikel 17c van het BBV)	-4.570	-5.063	-14.489	-17.922
2. (-) Mutatie (im-)materiële vaste activa	104.473	61.829	64.061	93.100
3. (+) Mutatie voorzieningen	-2.354	594	2218	2655
4. (-) Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.553	-3.051	-23.490	-10.765
5. (-) Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im-)materiële vaste activa	-	-	-	-
EMU-saldi	-107.844	-63.247	-52.842	-97.602
EMU-saldi referentiewaarde	-11.828	-12.064	-12.306	-12.552

Economie, financieringsbehoefte en leningenportefeuille

Economische vooruitzichten

De Nederlandse economie groeit in 2025 en 2026, maar niet uitbundig. Deze groei wordt vooral gedragen door binnenlandse bestedingen. Internationale onzekerheden en handelsspanningen vormen een risico voor verdere groei. De inflatie in het eurogebied daalt sneller dan in Nederland, mede door lagere energieprijzen en minder diensteninflatie.

De BNG geeft de volgende prognose voor de economie in Nederland:

% jaar op jaar	2026	2027	2028
Economische groei	1,3-1,5	1,4	1,3
Inflatie (doelstelling ECB 2%)	3,0	2,5-2,8	2,3

Financieringsbehoefte

Om eventuele ongewenste renterisico's af te dekken is het van belang om te weten wanneer eventueel een vaste geldlening moet worden aangetrokken en voor welk bedrag.

Voor de bepaling van de financieringsbehoefte wordt gebruik gemaakt van een liquiditeitsplanning. Deze planning geeft een voortschrijdend inzicht van de verwachte liquiditeitsontwikkeling voor het lopende jaar en 4 jaar vooruit. Veel informatie over de in deze planning opgenomen verwachte inkomsten en uitgaven wordt uit de (meerjaren)begroting gehaald. Deze verwachtingen laten zich vertalen naar geldstromen. Daarnaast wordt uitgegaan van een meerjarige financierings- en investeringsprognose. Niet alle baten en lasten uit de begroting leiden tot uitgaven en inkomsten: denk hierbij aan interne verrekeningen, afschrijvingen en dotaties/onttrekkingen aan reserves en voorzieningen.

De berekening van de financieringsbehoefte (financieringstekort of -overschot) geeft slechts indicatief aan of het aangaan van vaste geldleningen al dan niet noodzakelijk wordt. De

uiteindelijke financieringsbehoefte voor de (begrotings-)jaren 2026-2029 wordt vooral bepaald door het tempo waarin voorgenomen investeringen worden gerealiseerd, de herfinanciering van bestaande leningen, de mutaties binnen de bouwgrondexploitaties en de inzet van reserves en voorzieningen. Rekening houdend met bovenstaande financieringsbehoefte en benutting van het maximale kasgeldlimiet, kan de leningenportefeuille oplopen naar ruim € 695 miljoen in 2029. Voor de jaarlijkse verhoging van de opgenomen leningen wordt rekening gehouden met een rentevisie. Enerzijds wordt een financieringsmix aangehouden door het verloop van de leningenportefeuille in lijn te laten lopen met de looptijden van de investeringen. Dit gebeurt door het aantrekken van lineaire leningen, gebaseerd op een gemiddelde afschrijvingstermijn van 20 jaar. Anderzijds wordt een renterisicobuffer aangehouden door de rente jaar op jaar licht te laten stijgen (+0,1%). De rentepercentages voor de komende 4 jaar zijn gebaseerd op de tarieven van de BNG. Op basis van het voorzichtigheidsprincipe en vanwege risicobeheersing is een opslag gehanteerd bovenop de BNG tarieven.

Leningenportefeuille

- Indien nodig wordt voor een tijdelijk financieringstekort kort geld (looptijd < 1 jaar) opgenomen.;
- Het aantrekken van één of meer vaste langlopende geldleningen (looptijd > 1 jaar) in 2026 hangt, evenals in voorgaande jaren, met name sterk af van de financiering van de voorgenomen investeringen, de herfinanciering bestaande leningen en de mutaties binnen de bouwgrondexploitaties;
- De verwachte stand van de leningenportefeuille per 31 december 2026 bedraagt € 490 miljoen. Dit is inclusief de te verwachten aan te trekken leningen van in totaal € 136,5 miljoen in 2026.

Het verwachte verloop van de leningenportefeuille is als volgt:

Jaar (bedragen x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Stand leningen 01-01	376.900	490.160	561.303	610.301
Aflossingen	23.257	26.838	31.492	34.094
Nieuw aan te trekken leningen	136.517	97.981	80.490	118.847
Stand leningen 31-12	490.160	561.303	610.301	695.054
Gemiddelde rente	2,07%	2,53%	2,75%	2,91%

Overzicht verwacht verloop leningenportefeuille begrotingsjaar 2026:

Opbouw (bedragen in miljoenen euro's)	Stand 01-01-2026	Gemiddelde rente	Aflossing 2026	Nieuwe leningen	Stand 31-12-2026
A. Algemene dienst	375.3	2,079%	23,2	136,5	488.7
B. Woningbouw (totaal)	1,6	0,150%	0,1	0	1,5
Totaal	376.9	2,071%	23,3	136,5	490.2

Toelichting:

Ad A. De leningenportefeuille algemeen bestaat voornamelijk uit leningen met een jaarlijkse nominale aflossing of met een aflossing ineens aan het einde van de looptijd (zogenaamde fixe leningen). De leningenportefeuille algemeen bedraagt per 31 december 2026 € 488,7 miljoen.

Deze leningen zijn aangetrokken met een gemiddeld rentepercentage van 2,079%. De aflossingsverplichting in 2026 bedraagt € 23,2 miljoen.

Ad B. De leningenportefeuille woningbouw bedraagt per 31 december 2026 € 1,5 miljoen. Deze (laatste) geldlening is aangetrokken ter financiering van woningbouwprojecten en is doorverstrekt aan de woningbouwcorporatie. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt 0,150%. De aflossingsverplichting in 2026 bedraagt € 0,1 miljoen. De laatste aflossing van deze lening vindt plaats in 2040.

Garantstellingen Stadsverwarming (SVP)

De gemeente staat als 100% aandeelhouder garant voor de verplichtingen van SVP. In het verleden was er, naast het ingebrachte eigen vermogen, sprake van een mix van aan Stadsverwarming verstrekte geldleningen en door de gemeente gegarandeerde geldleningen. De gemeente Purmerend is 100% aandeelhouder van Stadsverwarming Holding BV (SVP). SVP Holding had eind 2024 een bedrag van € 103,4 miljoen langlopende schuld. Deze schuld is volledig van een gemeentelijke borgstelling voorzien. De SVP heeft voor de komende jaren een berekening gemaakt van de benodigde financiering. Dit leningplafond van € 65 miljoen voor de periode 2023-2026 is vastgesteld door de raad (besluit 1587205). Het door de gemeenteraad afgegeven maximale borgstellingsplafond ten aanzien van de langlopende geldleningen bedraagt maximaal € 123 miljoen. De gemeente staat daarnaast borg voor het rekening-courant krediet van SVP dat € 15 miljoen bedraagt. Daarmee komt de totale borgstelling op maximaal € 138 miljoen uit.

WSW achtervangovereenkomst

Woningcorporaties trekken leningen aan bij geldverstrekkers (onder andere BNG, NWB) om het bouwen en onderhouden van sociale huurwoningen te financieren. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staat hiervoor borg. Dit betekent dat de betalingsverplichtingen (rente en aflossing) van de lening overgenomen worden, mocht de corporatie daar zelf niet meer aan kunnen voldoen. Door borg te staan voor leningen kunnen woningcorporaties goedkoper leningen aantrekken. In het geval van een aanspraak zijn er verschillende buffers. Pas als deze onvoldoende zijn, wordt een beroep gedaan op het Rijk en gemeenten als achtervanger om renteloze leningen te verstrekken. Rijk en gemeenten staan elk voor 50% in de achtervang bij het WSW. Het risico voor de achtervangers is beperkt. Tot nu toe heeft WSW daar nooit een beroep op gedaan.

Koersrisico

Het koersrisico is het risico dat de financiële activa van de organisatie in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. Door gebruik te maken van die instrumenten voor de kortlopende uitzettingen die zijn toegestaan (zoals daggeld en rekening courant), zal het te lopen koersrisico minimaal zijn. Langlopende uitzettingen uit hoofde van de treasury functie vinden naar verwachting niet plaats. Voor het verstrekken van geldleningen en garantstellingen uit hoofde van de publieke functie, zullen zich naar verwachting geen bijzondere risico's voordoen.

Risicoanalyse

Ten aanzien van de rentekosten en -baten wordt er in de meerjarenbegroting geen bijzonder risico gelopen. De aflopende renteopbrengsten door aflossingen van de aan de woningcorporatie en Stadsverwarming verstrekte leningen, zijn structureel ingepast. Verder maakt Purmerend geen gebruik van financiële derivaten bij het aantrekken van financiering.

Bedrijfsvoering

Algemeen

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt inzicht gegeven in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering verstaan we het scheppen van voorwaarden en het bieden van ondersteuning voor de uitvoering van de gemeentelijke taken. Dit gebeurt op meerdere vakgebieden, zoals Juridische Zaken, ICT, Financiën en Control en Personeelszaken. Deze functies staan ten dienste van de zorg voor en de dienstverlening aan onze inwoners. Het is nodig dat deze ondersteuning aansluit bij de behoefte. Daarom stemt Bedrijfsvoering haar aanbod af met de teams die diensten leveren aan de inwoners en bedrijven. Die wensen kunnen echter niet onbegrensd zijn. De grenzen liggen in wat de organisatie aan kan. Elke activiteit in de stad heeft zijn consequenties voor onze organisatie en daarmee ook voor Bedrijfsvoering, denk alleen maar aan de gevolgen voor communicatie. Daarover meer hieronder in het stukje Personeel en Organisatie. Bedrijfsvoering is niet alleen toeleverancier aan de andere domeinen. Bedrijfsvoering heeft ook eigen taken die rechtstreeks met onze inwoners te maken hebben, Programma 1 Dienstverlening en Programma 8 Veiligheid gaan daarover. Voorbeelden zijn het verstrekken van paspoorten en rijbewijzen bij Burgerzaken of het bestrijden van ondermijning of organiseren van activiteiten om jeugd op het rechte spoor te houden.

Personeel en organisatie

Door onder andere de toenemende vergrijzing en de technologische ontwikkelingen bereiden we ons voor op de “personele ravijnjaren”, die na de financiële ravijnjaren gaan beginnen. Deze ontwikkelingen hebben namelijk als gevolg dat het moeilijker te voorspellen is hoe het werk en de daarbij behorende functies er over 5 tot 10 jaar eruit zien en is het de vraag of er voor sommige werkzaamheden überhaupt nog mensen te vinden zijn. Ondanks een onzekere toekomst weten we wel dat we nu stappen moeten zetten in het behoud van onze huidige medewerkers en we moeten werken aan de zichtbaarheid als werkgever voor toekomstige medewerkers.

Net als bij iedere organisatie is er ook bij ons een steeds hoger verloop door de bewegelijke arbeidsmarkt. Hierdoor is er minder stabiliteit in de teams en in combinatie met medewerkers die zich enorm betrokken en verantwoordelijk voelen voor onze gemeente, blijven zij (soms te) hard doorlopen om het werk voor onze gemeente te blijven uitvoeren. Tegelijkertijd heeft de organisatie en de politiek grote ambities. Het werk wordt meer, maar het aantal medewerkers groeit hier niet volledig in mee. Ook de veranderingen in de maatschappij raken onze medewerkers. Niet alleen privé, denk hierbij het combineren van mantelzorg en werk, maar ook de impact die aanslagen en toenemende agressiviteit op onze inwoners en daarmee ook op onze medewerkers hebben. Deze omstandigheden maken dat de werkdruk in de organisatie hoog is. Omdat de leidinggevendenden hier in eerste instantie het meeste kunnen betekenen lag de focus de laatste tijd op de zorg voor en ontwikkeling van de leidinggevende. Door bijvoorbeeld te kijken op welke manieren zij ruimte

kunnen creëren om meer tijd te hebben voor hun medewerkers, maar ook door de ontwikkeling van een leiderschapsprogramma die eerdaags uitgerold wordt. En wat we nog verder gaan uitbreiden met opleidings- en ontwikkelmogelijkheden.

Verder is een ontwikkeling in onze arbeidsvoorwaarden noodzakelijk om huidige en toekomstige medewerkers aan ons te binden. Eén van de onderdelen is het plan om een Purmerend Academie op te zetten. Het bieden van opleidings- en ontwikkelmogelijkheden is niet alleen noodzakelijk om onze medewerkers in staat te stellen om over 10 jaar ook nog het werk en het maakt ons ook aantrekkelijker als werkgever voor toekomstige werknemers. Het is daarom van belang om dit mee te nemen in onze arbeidsmarktcommunicatie. Het is echt nodig om hier extra in te gaan investeren. We merken dat we in vergelijking met andere (gemeentelijke) werkgevers een achterstand hebben als het gaat om onze strategische arbeidsmarktcommunicatie. We laten op losse onderdelen wel zien wat het betekent om voor onze gemeente te werken, maar om arbeidsmarktcommunicatie op een langere termijn effectief te laten zijn moeten we doelgericht en structureel communiceren. Daarmee laten we namelijk zien wat we medewerkers bieden in ruil voor hun inzet en tijd. Dat gaat niet alleen om salaris, doorgroei mogelijkheden en hoe de werkomgeving eruit ziet. Om ons te onderscheiden is het even belangrijk om iets te vertellen over de cultuur, de waarden van de organisatie en de mensen die bij ons werken.

Juridische zaken

Het team Juridische Zaken biedt in de organisatie vooral de tweedelijns juridische ondersteuning. Zo houdt het cluster bezwaar en beroep zich bezig met het afhandelen van bezwaar- en beroepschriften (met uitzondering van WOZ-bezwaarschriften en naheffingen parkeeraanslagen). De juridisch adviseurs bieden de organisatie tweedelijns juridische ondersteuning op diverse terreinen, zoals aanbesteding, staatssteun, privaatrecht en publiekrecht. Er is aandacht voor juridische kwaliteitszorg waar het gaat om het pro-actief realiseren van juridische kwaliteit van de organisatie en de voorwaarden die daarvoor nodig zijn. Daarnaast behandelt het team Woo-verzoeken en doet de overheidspublicaties en het verzekeringenbeheer.

Communicatie

Voor 2026 staat team Communicatie voor de uitdaging om de groei en ontwikkeling van gemeente Purmerend actief te blijven ondersteunen. Zowel de bouw van woningen en voorzieningen als het onderhoud aan de infrastructuur vraagt om effectieve, toegankelijke communicatie, zodat alle inwoners goed geïnformeerd en betrokken blijven. We bereiden ons ook voor op de gemeenteraadsverkiezingen en de overgang naar een nieuw coalitieakkoord. Algemeen zien we binnen de gemeente een toenemende vraag aan advisering en ondersteuning vanuit Communicatie.

Bij de acties vanuit team Integrale Veiligheid is communicatie een belangrijke schakel. Preventief (strategische advisering, persberichten, campagnes en informatiebijeenkomsten) en na een incident (bestuurlijke advisering, crisiscommunicatie, (pers)woordvoering, bewonersbrieven en buurtbijeenkomsten). De enorme toename van incidenten heeft geleid tot langdurige extra inzet van team Communicatie. Voor de 2e helft van 2025 is daarom gekozen voor het uitbreiden van het team met tijdelijke extra capaciteit (0,8 fte). In deze periode zal een voorstel worden voorbereid voor een structurele oplossing.

We onderzoeken hoe we onze digitale dienstverlening kunnen verbeteren en de technische ontwikkeling en het beheer van gemeentelijke websites en het online team kunnen doorontwikkelen. Hierbij bekijken we ook de mogelijkheid om (delen van) werkzaamheden uit te besteden, afhankelijk van de beschikbare financiële ruimte en het marktaanbod.

We verwachten in 2026 een stijging van kosten voor advertenties, mediamonitoring en digitale platforms en middelen. Deze prijsontwikkelingen worden gemonitord en indien nodig na 2026 opgenomen in de begroting.

Financiën en control

Financiële functie

Het is belangrijk dat de financiële functie aansluit op de wensen en behoeften van bestuur en organisatie. Dit betekent dat we ons moeten afvragen of de systemen nog aansluiten op de gewenste ontwikkelingen, of we efficiënter kunnen rapporteren en of we de financiën van de groeiopgave goed in beeld hebben. Naast de bemensing van de financiële functies krijgt ook de jeugd ondersteuning veel aandacht. Dit is uiterst lastig omdat er sowieso krapte is, maar ook omdat we in een dynamische groeiopgave zitten die specifieke kennis en kunde vraagt (denk aan fiscaliteit, projectcontrol, grondexploitaties). De afgelopen jaren zijn goede resultaten behaald met het zelf opleiden van deskundige lokaal betrokken medewerkers, die lijn willen we voortzetten.

Digitalisering, automatisering en doorontwikkeling financiële sturing en advies

We moeten kunnen vertrouwen op een financiële administratie die foutloos is en overzichtelijke informatie levert. We richten ons de komende jaren op digitalisering en automatisering van handmatige werkzaamheden. Door verdergaande automatiseringsmogelijkheden zet deze ontwikkeling zich voort. Sinds 2024 kunnen we gebruik maken van een nieuw financieel systeem, inclusief een vernieuwde begrotingsmodule en een contractmanagementsysteem. Het financiële pakket biedt vele mogelijkheden om overzichtelijke rapportages te genereren. De basis staat en er is nog verdere doorontwikkeling in het pakket nodig om aan de wensen te kunnen voldoen.

Inkomende en uitgaande facturen

In ons betaalsysteem zijn alle leveranciers aangemerkt om per direct te betalen als de factuur juist is. Wij hanteren dus een betaaltermijn van 0 dagen. Het betalingsgedrag van de gemeente wordt beoordeeld aan de hand van het aantal dagen dat de leverancier moet wachten op bijschrijving van het gefactureerde bedrag. De gemiddelde betalingstermijn van de gemeente bedraagt 25 dagen. In individuele gevallen is er sprake van termijnoverschrijding. Het beleid is erop gericht om ook deze individuele overschrijdingen terug te dringen.

Fiscaliteit

Het is van belang dat we kunnen laten zien dat onze fiscale beheersing op een voldoende niveau zit. Met onder meer steekproefsgewijze controles tonen we met een redelijke mate van zekerheid aan dat de ingediende belastingaangiften juist zijn. Hiermee voorkomen we verrassingen en geven we uitvoering aan het convenant Horizontaal Toezicht (HT) dat we met de Belastingdienst hebben gesloten. Dit nieuwe DHT is voor minder belastingplichtigen toegankelijk omdat de criteria voor deelname zijn verhoogd. Ook komen er veel meer verplichtingen aan de kant van de belastingplichtigen om in DHT te komen en te blijven. Die verplichtingen zien we met name bij de

diverse verplichtingen op het gebied van tax control en zelf monitoring die met de Belastingdienst moeten worden gedeeld. We zijn doorlopend met de Belastingdienst in gesprek om hier adequaat invulling aan te kunnen geven. Eén van de eisen is het opstellen en implementeren van een tax control framework (TCF).

Rechtmatigheidsverantwoording

Het college van B en W legt over de naleving van de geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening de zogenaamde rechtmatigheidsverantwoording af. Hierin meldt het college geconstateerde afwijkingen en licht deze toe. De accountant toetst alleen nog de getrouwheid van de jaarcijfers. Afwijkingen worden in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen als de verantwoordingsgrens die de raad heeft bepaald voor rechtmatigheid is overschreden. Afwijkingen die onder de verantwoordingsgrens blijven worden in de paragraaf Bedrijfsvoering toegelicht. Daar beschrijft het college ook wat het doet om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen. Er wordt al gewerkt met een systeem van vastlegging van en rapportage over de rechtmatigheid. Dit systeem maakt de mate van rechtmatig handelen binnen de financiële hoofdstromen en de daarbij betrokken directies zichtbaar. En daarmee het rechtmatig handelen van de gemeentelijke organisatie als geheel. Een belangrijk motief voor de wetswijziging was het bevorderen van een dialoog tussen college van B en W en gemeenteraad, waarin het college de gemeenteraad gedurende het jaar actief informeert over geconstateerde onrechtmatigheden of dilemma's.

WOZ

De WOZ waarde is in 2025 ten opzichte van 2024 met gemiddeld 3,2 procent gestegen. We hebben in 2025 1869 bezwaren ontvangen (dat is circa 800 minder dan in 2024). In 2025 wordt de balans opgemaakt of het hogere aantal bezwaren leidt tot vaste formatie-uitbreiding of een andere oplossing. De verwachting is dat de WOZ waarde in 2025 met ongeveer 12 % stijgt. In 2024 is het project Beemster gestart de uitkomsten hiervan kunnen tot fluctuaties leiden in WOZ waardes in 2025.

Inkoop, contracten en subsidies (INCS)

Het team is verantwoordelijk voor gemiddeld 150 inkooptrajecten per jaar. Deze variëren van enkelvoudig onderhandse aanbesteding tot Europese aanbestedingen. Het aantal inkooptrajecten is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de organisatie en de stad. Gezien de ambitie van de gemeente verwachten we dat het aantal inkooptrajecten/aanbestedingen in 2026 toeneemt. De contracten worden beheerd en gemanaged door het team Contractmanagement en Contractbeheer.

- Het komend jaar ligt de focus op het terugdringen van de onrechtmatigheid van de inkoop en een grotere bijdrage te leveren aan het behalen van de speerpunten zoals duurzaamheid en betrekken van het lokale MKB. Door een verbeterde spendanalyse uit te voeren krijgen we een beter inzicht en zal de onrechtmatigheid verder verlagen. Er wordt gestreefd naar maximaal duurzaam inkopen. Ondanks dat het een vanzelfsprekendheid is, blijft het een complex vraagstuk. Bij ieder inkooptraject wordt onderzocht op welke wijze duurzaamheid van toepassing is. In 2026 stemmen we het opdrachtgeverschap en de inkooporganisatie intern goed op elkaar af om duurzaamheid optimaal toe te passen bij inkooptrajecten.

Naast Contractbeheer en Contractmanagement wordt er ook gekeken naar een vorm van leveranciersmanagement. Dit houdt in dat er in 2026 gestart wordt om audits te houden bij leveranciers.

Om de uitdagingen waar een groeiende stad mee te maken heeft aan te gaan, is financiering nodig. Dit kan door het werven van diverse subsidies. Om optimaal gebruik te maken van alle methoden van (co)-financiering, moeten we nu zaaien om later te oogsten. Dat betekent ook in 2026 blijven investeren in een regionaal, Provinciaal, landelijk en Europees subsidie netwerk. Dit draagt bij aan het succesvol werven van subsidies. Dit betekent:

- Alle financieringsmogelijkheden in kaart brengen en inzetten op ontwikkeling van energiebesparingen systemen.
- Aandacht vragen bij nationale en Europese beleidsmakers voor de nieuwe financiering voor klimaat adaptieve maatregelen.
- Veiligheid van inwoners en ondernemers is een belangrijke basiswaarde. Daarvoor zijn leefbare gebieden noodzakelijk. Om dat te bereiken is een integrale gebiedsgerichte aanpak op gebied van veiligheid nodig. Om interventies te bekostigen zetten we steviger in op samenwerking met het Rijk.

Informatievoorziening, ICT, B&I en Datalab

De wereld verandert, digitale transitie voltrekt zich in een hoog tempo en de ontwikkeling en toepassing van nieuwe (moderne) technieken volgen elkaar razendsnel op. Inwoners verwachten vaker dat ze digitaal zaken kunnen doen, dat dit op een veilige manier kan en dat persoonlijke- en gevoelige gegevens in goede handen zijn. De gemeente bevindt zich in een hybride wereld waarin zowel traditionele applicaties, die een lokale ICT-infrastructuur vereisen, als vernieuwde applicaties, die uitsluitend als SaaS (cloud) dienst beschikbaar zijn, naast elkaar bestaan. Deze situatie vergroot de complexiteit van de informatievoorziening aanzienlijk.

Verder komt de komende jaren een breed pakket aan Europese en Nederlandse wetgeving op ons af, waarbij eisen worden gesteld aan overheidsinformatie. Onder meer de wettelijke ontwikkelingen zoals de Wet Open Overheid (WOO), de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV), de wet digitale overheid (Wdo), de nieuwe Archiefwet, het programma Digital Decade en de cyberbeveiligingswet NIS2 brengen ook de vraag naar boven hoe de gemeente haar werkzaamheden verder gaat organiseren.

Hoe gaan we om met de opslag van data, hoe worden we AI-ready, wat is ons beleid op het gebied van archivering en vernietiging, en onder welke voorwaarden kunnen we applicaties, diensten en devices aanschaffen? Welke digitale risico's komen op ons pad en hoe gaan we om met geopolitieke ontwikkelingen. Hoe kunnen wij snel schakelen als één van de grootmachten een ander besluit neemt en wat betekent de invloed van een aantal grote tech-giganten op onze inrichting. Alle ontwikkelingen tezamen vragen om een verdere doorontwikkeling van de informatievoorziening.

Informatievoorziening

Met het vaststellen van de IV-strategie, eind 2024, is besloten dat we ons de komende vier jaren gaan richten op het professionaliseren van zowel de IV als ICT organisatie, het organiseren van toegang tot de juiste informatie en het inrichten en werken met een moderne werkplek.

Hiermee beginnen we aan het verstevigen van het fundament en daarmee een eerste aanzet om in control te komen. Binnen de huidige inrichting is geconstateerd dat de organisatie een been moet bijtrekken, als het gaat om het bepalen van de koers, het werken onder architectuur en het organiseren van visie en sturing op informatiehuishouding. Kennis, bewustzijn en eigenaarschap blijven hierin cruciaal, voor het team, alsook de gehele organisatie. Informatie wordt immers binnen alle disciplines gecreëerd. De ontwikkeling en groei van team Informatievoorziening loopt hier parallel aan. Er wordt ingezet op structuur en groei van capaciteit en kennis om de komende ontwikkelingen (digitalisering en wetgeving) op te vangen.

In 2026 ligt de focus op de verdere ontwikkeling, inrichting en groei van het team en de verdere implementatie van de IV-strategie in de organisatie IV-verzoeken vanuit de domeinen worden integraal getoetst aan mogelijke oplossingen en scenario's, waarmee tijdig wordt getoetst aan wetgeving, gewenste technieken en andere criteria. Portfoliomanagement wordt verder uitgerold en verankerd in onze werkprocessen. Er komt een focus op kaders en beleid en de inrichting hiervan en het team is op gebied van kwaliteit versterkt met een Ensia – en digID coordinator.

We haken in VNG verband aan bij het meedenken over de te zetten stappen op gebied van digitale autonomie. We haken aan op de landelijke standaarden van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie en de standaarden binnen de VNG (Common Ground). Daarnaast denken we in VNG verband mee over de te zetten stappen op gebied van digitale autonomie.

Privacy

Het doel van de AVG is om vrij verkeer van persoonsgegevens mogelijk te maken, waarbij de grondrechten en de fundamentele vrijheden van natuurlijke personen worden beschermd. In 2026 gaat privacy verder met de risicogestuurde aanpak om de bescherming van deze rechten te borgen. Dit doen we door het uitvoeren van het DPIA project; het maken van een inhaalslag van data protection impact assessments (DPIA) op hoog risicoprocessen. Een DPIA geeft inzicht in de risico's voor betrokkenen (veelal inwoners of medewerkers), is wettelijk verplicht op hoog risicoprocessen en brengt in kaart welke passende maatregelen getroffen kunnen worden om deze risico's te verlagen of op te lossen.

We bouwen verder aan een gedegen privacy framework. Dit houdt in dat we verschillende privacy werkzaamheden herinrichten en verbeteren, zoals het vernieuwen van het privacybeleid, herzien van het proces datalekken en het coördineren en digitaliseren van AVG verzoeken (zoals inzage en verwijderverzoeken).

Ook valt het adviseren op de Wet politiegegevens (Wpg) onder het privacy takenpakket. De Wpg is specifieke wetgeving op verwerking van persoonsgegevens in een strafrechtelijk kader. In 2024 heeft er een Wpg implementatietraject plaatsgevonden binnen de boa domeinen. In 2026 wordt het adviseren en ondersteunen bij de Wpg verplichtingen voortgezet. De jaarlijks Wpg audit wordt vanuit team privacy gecoördineerd. De Wpg audit geeft inzicht in de borging en kwaliteit van de Wpg verwerkingen. Bovenstaande activiteiten worden ook getoetst door de Functionaris Gegevensbescherming, onze interne toezichthouder op de AVG en Wpg.

Het komende jaar blijft privacy een belangrijk onderwerp door maatschappelijke vraagstukken, nieuwe wetgeving en ontwikkeling van nieuwe technologieën. Een paar thema's staan aankomend

jaar centraal: artificiële intelligentie (AI), digitalisering en ketensamenwerkingen in zorg & veiligheidsdomein en de inzet van verschillende type cameratoezicht. We vergroten de kennis en kunde van de privacy officers op vakspecifieke thema's en gaan verder met de bewustwordingsacties voor collega's, met name zij die veel met persoonsgegevens werken. Denk hierbij aan het opnieuw opzetten van de privacy ambassadeurs, het uitvoeren van e-learnings en andere (soms ludieke) communicatieacties. Zo blijven we samen scherp op het onderwerp privacy en kunnen we gezamenlijk een veilige en betrouwbare gemeente waarborgen voor onze inwoners.

Informatiebeveiliging

Het Gemeentelijk Informatiebeveiligingsbeleid (GIBB) toont de kaders en verantwoordelijkheden waarbinnen de gemeente de informatiebeveiliging inricht en onderhoudt. Daarbij geldt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) als leidend normenkader en hier zijn de '10 bestuurlijke principes voor informatiebeveiliging' aan toegevoegd. De informatiebeveiliging draagt actief bij aan de vereisten voor een veilige verwerking van persoonsgegevens (waaronder AVG en Wpg) waarbij security by design wordt toegepast. Verantwoording over de stand van de informatiebeveiliging wordt jaarlijks afgelegd middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit).

De NIS2 (Network and Information Security) richtlijn en de CER (Critical Entities Resilience) zijn vastgesteld door de Europese Unie (EU), de Europese Commissie en het Europees Parlement en bedoeld om de informatiebeveiliging en weerbaarheid van essentiële diensten in lidstaten van de EU te verbeteren, waardoor ook de Nederlandse gemeenten zich hieraan moeten conformeren. Met de invoering van deze wetgeving is het van cruciaal belang dat de gemeente proactief handelt om te voldoen aan deze nieuwe informatiebeveiligingseisen. De nieuwe wetgeving breidt de vereisten aan informatiebeveiliging en sancties uit, zoals veranderingen en verplichtingen op het gebied van: aansprakelijkheid, opleiding, zorgplicht en meldingsplicht. Deze wetgeving is van toepassing op alle technologie binnen de gemeente, zoals de kantoorapplicaties, maar ook de operationele technologie in het fysieke domein, zoals bruggen, gemalen, camerasystemen. In overeenstemming met het betreffende domein wordt een inventarisatie opgestart op de operationele technologie.

We bouwen verder aan een gedegen informatiebeveiligings framework. Dit houdt in dat we verschillende informatiebeveiligings werkzaamheden evalueren, herinrichten en verbeteren.

ICT

De inzet van ICT blijft een cruciale rol houden in de uitvoering van onze taken en het functioneren van de stad en dorpen. De maatschappelijke en ruimtelijke opgaven in de stad en dorpen en onze organisatie zijn nauw verbonden met vraagstukken op het gebied van informatiemanagement. We zien dat de maatschappij, en daarmee ook onze organisatie, steeds 'ICT-intensiever' wordt. De cloud is ondertussen niet meer weg te denken en verschillende applicaties zijn alleen nog maar cloudgebaseerd. Deze overgang brengt naast kansen ook risico's met zich mee als het gaat over data-eigenaarschap, koppelingen, back-up eisen en beschikbaarheidsnormen. Dit vraagt om een nieuwe visie op het 'hybride werken'.

De bedrijfsprocessen leunen sterk op een correcte werking van IT, waarbij de focus ligt op goede inrichting van de architectuur en daarnaast meer ontwikkelen op de noodzakelijke cybersecurity maatregelen. Het blijven ontwikkelen van een systeem waarmee we de ICT-omgeving kunnen

monitoren en tijdig de juiste acties kunnen uitvoeren is hierin een belangrijke stap, naast het digitaal samenwerken en het optimaal beheren van de diverse applicaties maakt dat de focus van ICT zich breder moet ontwikkelen.

De kosten voor verschillende licenties zijn de laatste jaren aanzienlijk gestegen. Deze stijging wordt veroorzaakt door een combinatie van factoren, waaronder inflatie, toegenomen vraag naar cloud-gebaseerde oplossingen, en de voortdurende ontwikkeling van nieuwe functies en verbeterde beveiligingsmaatregelen. Voor de gemeente betekent dit dat de kosten voor het gebruik en onderhoud van deze essentiële softwareplatforms aanzienlijk hoger zullen uitvallen.

Medewerkers stellen ook steeds hogere eisen aan voorzieningen die het mogelijk maken om tijd- en plaats onafhankelijk te kunnen werken. Dit ligt in lijn met de digitale ontwikkelingen. De inzet van cloudapplicaties en Microsoft 365 als digitaal communicatiemiddel en samenwerkingstool lijken hierin de nieuwe norm te worden.

Verschuivingen in het applicatielandschap, de hybride situatie van traditionele applicaties en nieuwe SaaS (cloud) applicaties, vragen nieuwe inrichtingsprincipes en keuzes als het gaat om onze infrastructuur, informatiebeheer en werkplekken.

Gezien de bestaande investeringen in Microsoft 365 licenties, is het logisch om de adoptie van Microsoft 365 verder op te pakken. We moeten noodzakelijke maatregelen treffen die volgen op de wetgeving die op ons af komt.

Beleidsonderzoek & informatiemanagement (B&I) en Datalab

Vanuit het team Beleidsonderzoek & Informatiemanagement (B&I), Geo en het Datalab ondersteunen we data-geïnspireerd werken. Data geeft inzicht en ondersteunt ons bij maatschappelijke en ruimtelijke vraagstukken. Daarnaast beheren we onze statische data, Purmerend in cijfers, de basisregistratie BAG, WOZ, BGT en onze viewer. We maken thematische kaarten, dashboard en ondersteunen in projecten. In 2026 krijgen deze teams een nieuwe naam zodat we beter aansluiten bij het nieuwe team informatievoorziening.

Facilitair

Team Facilitair ondersteunt de gehele organisatie in algemene zin. Denk hierbij onder meer aan passende huisvesting inclusief werkplekken binnen veilige en schone werkomgevingen, prettige faciliteiten om elkaar te ontmoeten en te spreken en een goed aansluitend aanbod van voedsel en drinken. Hierbij hoort ook een passend aanbod van kantoorartikelen, professionele opvang van leveranciers en een zorgvuldige behandeling van interne en externe post. Voorwaarden om prettig te kunnen werken.

Verbonden partijen

Inleiding

Een verbonden partij wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) als volgt gedefinieerd: 'Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijke belang én een financieel belang heeft.'

Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente neemt namens de gemeente in het bestuur van de verbonden partij plaats, of stemt namens de gemeente.

Van een financieel belang is sprake wanneer de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de organisatie, of wanneer financiële problemen bij de organisatie kunnen worden verhaald op de gemeente.

Privaatrechtelijke organisaties kunnen deelnemingen in stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. Bij publiekrechtelijke organisaties gaat het om gemeenschappelijke regelingen. Purmerend kent op dit moment 7 gemeenschappelijke regelingen en 6 deelnemingen in vennootschappen.

Visie op verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties die taken uitvoeren die de gemeente niet alleen kan. Omdat de omvang, de taken en de organisatievorm per verbonden partij verschillen, kan dit in de praktijk niet op een eenduidige manier georganiseerd worden. Of de gemeente Purmerend samenwerkt, in welke vorm en onder welke voorwaarden, wordt daarom per situatie afzonderlijk beoordeeld.

De gemeente Purmerend vindt het van belang dat zij voldoende sturingsmogelijkheden heeft ten aanzien van een verbonden partij om de belangen als gemeente te kunnen bewaken. Deze sturingsmogelijkheden zijn er in de vorm van goede en tijdige informatieverstrekking richting de gemeenteraad en door bepaalde beleidsstukken ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad. Daarnaast neemt het college een actieve houding aan als het gaat over het informeren van de raad.

De verbonden partijen - gemeente Purmerend

Publiekrechtelijke organisaties

Gemeenschappelijke regelingen:

1. GGD Zaanstreek-Waterland
2. Werkom
3. Omgevingsdienst IJmond
4. Vervoerregio Amsterdam
5. Veiligheidsregio Zaanstreek- Waterland
6. Recreatieschap Twiske-Waterland
7. Waterlands Archief

Privaatrechtelijke organisaties

Vennootschappen en coöperaties:

1. Stadsverwarming Purmerend (SVP)
2. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
3. Huisvuilcentrale (HVC)
4. Alliander
5. V.O.F. De Beemster Compagnie
6. InWest Regio B.V.

Publiekrechtelijke organisaties

1. GGD Zaanstreek-Waterland	
Vestigingsplaats	Zaanstad
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling - openbaar lichaam
Algemene informatie	De GGD Zaanstreek-Waterland is een samenwerkingsverband van 7 gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en is gestart per 1 september 2016. De GGD voert op meerdere gebieden van de preventieve gezondheidszorg taken uit. Dit betreft zowel wettelijke taken, zoals infectieziektebestrijding, gezondheidsmonitors en Jeugdgezondheidszorg, als niet wettelijke taken.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer
Programma	Samenleving
Openbaar belang	GGD Zaanstreek-Waterland beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de sociale veiligheid van alle mensen in de regio. Daarbij staat een preventieve en collectieve aanpak voorop, met specifieke aandacht voor bevordering van participatie en ondersteuning van de eigen regie van mensen. Als uitvoeringsorganisatie van de gemeenten sluit de GGD aan bij de gemeentelijke verantwoordelijkheden in het sociaal domein.
Bestuurlijk belang	Een lid van het Algemeen Bestuur (AB) heeft in de vergadering van het AB één stem. In die gevallen waarin Zaanstad en Purmerend zwaarwegende bezwaren hebben tegen een voorstel en met het oog daarop tegenstemmen, leidt die tegenstem tot verwerping van het voorstel. Het voorgaande is niet van toepassing op het voorstel tot vaststelling van de begroting respectievelijk de jaarrekening van de GGD. Wethouder de Boer is lid van het AB en het DB.

Zeggenschap	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van het Algemeen Bestuur (AB) heeft één stem. Dat betekent een stemrecht van 14,3%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2025	31-12-2026
	Eigen Vermogen	€ 1.936.055	€ 1.936.055
	Vreemd Vermogen	€ 11.550.676	€ 10.267.278
	Begroot financieel resultaat 2026		€ 0
	Deelnemersbijdrage/ dividend 2026		€ 6.487.416
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	In het traject GGD 3.0 (komen tot een toekomstbestendige GGD) is het afgelopen jaar gewerkt langs 3 sporen: financiën, regiovisie en governance. Aanvullend is een regionale visie opgesteld waarmee gezamenlijke richting wordt gegeven. Gemeenten en de GGD werken samen om uitwerking van GGD 3.0 vorm te geven, waarbinnen op een toekomstbestendige wijze invulling – zowel inhoudelijk als financieel – wordt gegeven aan het gewenste niveau van publieke gezondheidszorg.		
Risico's	- De decentralisaties leiden tot meer verscheidenheid in (de uitvoering van) beleidskeuzes bij de deelnemende gemeenten op gebieden als participatie en (jeugd)gezondheidszorg. Wanneer de behoeften of verwachtingen van de gemeenten in de GR uiteen gaan lopen als het gaat over dienstverlening en bekostiging, maar slechts gestuurd kan worden met elkaar, dan kan een bestuurlijk spanningsveld ontstaan. Het risico is dat geen vorm gevonden wordt om ruimte te bieden aan het eigen beleid van de deelnemende gemeenten en dat de dienstverlening van de GGD aan de inwoners van Purmerend niet in overeenstemming is met de wens van het bestuur. - De GGD is eigen risicodragers voor de WW. In 2016 is het AB geadviseerd over dit risico en heeft besloten geen aparte stichting in het leven te roepen om risico's af te wentelen, ook omdat de deelnemende gemeenten een fatsoenlijk personeelsbeleid willen voeren. WW-risico's die voortkomen uit het beëindigen van projecten worden via contractafspraken afgedekt. In essentie betekent dit dat het WW-risico terecht komt bij de gemeente die de taak bij de GGD weghaalt. - Calamiteiten binnen het taakveld van de GGD die een bedreiging vormen voor de Volksgezondheid zoals infectieziekten (Corona) of rampenbestrijding. - Krapte op de arbeidsmarkt heeft ook impact op de personele inzet binnen de gezondheidszorg. Dit kan effect hebben op de invulling van dienstverlening en financiën (verhoogde inhuur van personeel).		

2. Werkom	
Vestigingsplaats	Purmerend
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Algemene informatie	Ten uitvoering van de taken in het kader van de Participatiewet (PW) en Wet sociale werkvoorziening (Wsw) hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad Werkom opgericht in 2018.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer
Programma	Samenleving
Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is getroffen voor het uitvoeren van de taken van de colleges voortkomend uit of samenhangend met de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening.

Bestuurlijk belang	Per 1 januari 2018 hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad samen het Participatiebedrijf opgericht om effectiever te zijn in de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening en de Participatiewet.		
Zeggenschap	Stemverhouding gemeenten Zaanstad en Purmerend beide 50%		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2025	31-12-2026
	Eigen Vermogen	€ 1.860.243	€ 2.008.606
	Vreemd Vermogen	€ 7.605.187	€ 5.038.817
	Begroot financieel resultaat 2026		€ 0
	Deelnemersbijdrage/dividend 2026		€ 9.824.057
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Arbeidsmarktontwikkelingen: Steeds zichtbaarder wordt dat een voorziening als Werkom nodig is en blijft om kansen te bieden voor mensen die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. Voor een organisatie als Werkom is het cruciaal dat ze een vermogen ontwikkelt om een passend leer- en ontwikkelaanbod te bieden, dat kandidaten in staat stelt te bewegen naar dat deel van de arbeidsmarkt waar duurzame baankansen zijn. Voor de gemeente, als eigenaar en opdrachtgever, is het van belang inzicht te houden voor welke groep mensen een voorziening als Werkom de meeste toegevoegde waarde heeft. Beleidsherijking participatiewet: In de kadernota 2025 van Werkom wordt de ontwikkeling geschetst m.b.t. het financiële tekort dat ontstaat door de gestage uitstroom van de Wsw'ers. In 2022 hebben de gemeenten Purmerend en Zaanstad gekozen voor het scenario waarin Werkom de autonome ontwikkeling volgt; uitstroom van mensen met een Wsw-indicatie, mensen met een beschut werk indicatie stromen in. Echter de laatste groep laat een lagere inzetbaarheid en arbeidsproductiviteit zien dan de vertrekkende Sw-ers. Ook is de instroom in aantallen lager dan de uitstroom. Effect is dat de interne (beschutte) werkomgeving de komende jaren zal krimpen. Tegen deze achtergrond zullen er maatregelen genomen gaan worden. In 2023 is er een strategische agenda voor de komende jaren gemaakt. Deze agenda komt voort uit de herijking van de koers uit 2022. Een belangrijke stap hieruit is het verbeteren van de interne werkleeftoelagen. Daarnaast is het hebben van kwalitatieve en passende werkleeftoelagen niet alleen belangrijk voor de ontwikkeling van de kandidaten. Het is medebepalend welke werksoorten Werkom in de toekomst wil en kan behouden als de Wsw-groep afneemt.		
Risico's	Het risicoprofiel is hoog. De financiële bijdrage van de gemeente is fors. Een negatief resultaat komt voor 2/3 t.l.v. gemeente Zaanstad en voor 1/3 t.l.v. gemeente Purmerend. Risicoanalyse: De governance van Werkom is dual. De gemeente stuurt als eigenaar van de organisatie, maar ook als opdrachtgever. Om die rollen duidelijk te scheiden, is ervoor gekozen de rol van eigenaar bij de wethouder financiën neer te leggen. De rol van opdrachtgever ligt bij de vakwethouder, zijnde de portefeuillehouder Werk en Inkomen. Dat heeft als consequentie dat de risicobeheersing ook dual is en dat verschillende aspecten van risico en beheersing onder de verantwoording van de verschillende rollen vallen. De rollen kunnen niet los van elkaar worden gezien. Het beoogd effect wordt het best gerealiseerd met een goed samenspel tussen deze beide wethouders. * Eigenaarsrol: Vanuit de eigenaarsrol wordt gestuurd op een meerjarig sluitende begroting. * Opdrachtgeversrol: De opdrachtgeversrol wordt gestuurd vanuit de dienstverleningsovereenkomst. In de periodieke voortgangsgesprekken over		

participatie wordt met Werkom gesproken over o.a. instroom, uitstroom, doorlooptijden, klanttevredenheid en de mogelijkheden voor bijsturing. Ook wordt casuïstiek besproken, de regionale en landelijke ontwikkelingen komen ook aan bod.

* Samenspel rollen: De wisselwerking tussen de eigenaarsrol en de opdrachtgeversrol is belangrijk. Signalen vanuit de voortgangsgesprekken worden meegenomen in de eigenaarsrol. Dit samenspel wordt ambtelijk en bestuurlijk georganiseerd door een goede overlegstructuur.

Risico's

In de eerste jaren ging de aandacht aan naar inrichtings- en beheersrisico's, nu zien we dat Werkom een volgende stap in de ontwikkeling moet zetten. Een stap die gaat over de verdere uitvoering van het gekozen beleidsscenario. Hierbij zijn de aanbevelingen uit het Berenschot rapport van belang. Hoe transformeert Werkom naar een modern leerwerkbedrijf dat inclusieve arbeid biedt en waar ruimte is voor het ontwikkelgedeelte? Werkom opereert in een complexe omgeving. Dat is op zichzelf al een risico. De ingebouwde beheersmaatregelen zijn nog steeds passend; wel is duidelijk dat het perspectief op die risico's verschuift. In de begroting van Werkom zijn volgens de BBV-voorschriften, in de risicoparagraaf expliciete risico's benoemd: * Toenemende druk op het operationele resultaat en de omzet * Inzet nieuwe doelgroepen genereren minder opbrengsten * Blijvende alertheid op privacy en informatiebeveiliging

3. Omgevingsdienst IJmond			
Vestigingsplaats	Beverwijk		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Algemene informatie	Omgevingsdienst IJmond (hierna: ODIJ) werkt voor en met veertien gemeenten en provincie Noord-Holland aan een gezonde, veilige leefomgeving. Het huidige takenpakket van ODIJ is divers en verschilt per gemeente. ODIJ ondersteunt en adviseert inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen. ODIJ werkt vanuit twee locaties: Beverwijk en Wormer.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger		
Programma	o4. Milieu		
Openbaar belang	ODIJ voert namens en vóór veertien gemeenten en de provincie Noord-Holland taken uit op het gebied van milieutoezicht en handhaving. De medewerkers van ODIJ ondersteunen en adviseren inwoners en bedrijven op het gebied van milieuvergunningen. De omgevingsdienst is verplicht in de vorm van een GR georganiseerd.		
Bestuurlijk belang	Purmerend is lid van het Algemeen Bestuur.		
Zeggenschap	Bij stemming heeft ieder van de leden van het algemeen bestuur één stem. Voor het nemen van een besluit geldt een gewogen stemverhouding op basis van de jaarlijkse financiële bijdrage.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2025	31-12-2026
	Eigen Vermogen	€ 617.860	€ 612.000
	Vreemd Vermogen	€ 8.858.317	€ 8.426.000
	Begroot financieel resultaat	€ 0	€ 0
	Deelnemersbijdrage/dividend	€ 435.838	€ 457.000
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Speelveld omgevingsdiensten verandert Het werkveld van omgevingsdiensten verbreedt. Aan de ene kant door het ontstaan van nieuwe thema's en aan de andere kant door verdieping van bestaande thema's. Zoals de energietransitie, stikstof, zeer zorgwekkende stoffen en de Kaderrichtlijn Water (indirecte lozingen). Toekomstbeeld ODIJ Voldoen aan de landelijke criteria betekent dat een dienst in staat is de opgedragen taken zo uit te voeren dat ze bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving (bescherming bewoners), het voorkomen van (vermijdbare) milieuschade en het aanpakken van de (milieu)problemen. In 2025 voldeden slechts twee van de 28 omgevingsdiensten aan de criteria. Voor de andere diensten ligt er een opgave om hier voor 1 april 2026 aan te gaan voldoen. In de huidige situatie voldoet ODIJmond als kleine dienst aan meerdere eisen niet. Via een plan van aanpak beschreef elke omgevingsdienst de noodzakelijke stappen om te kunnen gaan voldoen. Nieuwe secundaire arbeidsvoorwaarden Om als werkgever ook naar de toekomst toe aantrekkelijk te blijven voor nieuwe medewerkers zal ODIJ in 2025 en 2026 de arbeidsvoorwaarden moderniseren en harmoniseren, zoals vitaliteitsbeleid ter vervanging van het generatiepact. Ook is vastgesteld dat het functiewaardering in het functiegebouw van de organisatie laag is ten opzichte van de markt. De precieze financiële effecten van deze modernisering zijn op dit moment nog niet te berekenen.		
Risico's	Vastgesteld is dat de uit te voeren opdracht en beschikbare middelen al meerjarig uit balans is bij ODIJ. Er is een analyse uitgevoerd over de belangrijkste productgroepen. Hieruit bleek dat de organisatie 17-21 FTE te klein is om alle werkzaamheden te kunnen uitvoeren. Daarnaast bleken ook de bedragen voor overhead en bedrijfsvoering te laag en mogelijk niet evenredig verdeeld over de deelnemers. Dit is ontstaan omdat het financiële volume van de organisatie al		

4. Vervoerregio Amsterdam			
Vestigingsplaats	Amsterdam		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Algemene informatie	De Vervoerregio is een samenwerkingsverband van veertien gemeenten op het gebied van verkeer en openbaar vervoer. Om op een goede manier te overleggen en besluiten te nemen zijn er diverse (bestuurs)vormen van overleg: de regioraad, het dagelijks bestuur, portefeuillehoudersoverleggen en commissies.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. C. Lageveen		
Programma	05. Bereikbaarheid		
Openbaar belang	De Vervoerregio Amsterdam zet zich in voor een optimale bereikbaarheid van de Amsterdamse regio. Als regisseur van het regionale verkeer en vervoer dragen zij bij aan goede verbindingen tussen bestemmingen, zodat mensen zich per openbaar vervoer, fiets of auto snel, veilig en comfortabel kunnen verplaatsen.		
Bestuurlijk belang	Het Dagelijks Bestuur (DB) van de Vervoerregio Amsterdam bestaat uit drie leden: een wethouder verkeer en vervoer uit Zaanstreek-Waterland, Amstelland-Meerlanden en Amsterdam. De voorzitter is gekozen door de DB-leden. Het DB vergadert eens per drie weken. De Regioraad, het belangrijkste bestuursorgaan van de Vervoerregio, telt 51 leden. De besturen van de betrokken gemeenten kiezen zelf hun vertegenwoordigers, veelal leden uit de eigen raad. Vanuit Purmerend zitten 5 gemeenteraadsleden in de regioraad. De Regioraad en het Dagelijks Bestuur worden geadviseerd vanuit de portefeuillehoudersoverleggen, waar de vakwethouders van de veertien gemeenten in vertegenwoordigd zijn. Burgemeesters en wethouders van de vervoerregiogemeenten voeren een aantal keren per jaar overleg met elkaar. De Vervoerregio Amsterdam kent twee portefeuillehoudersoverleggen Verkeer en Vervoer en Algemene Zaken.		
Zeggenschap	9,8%		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2025	31-12-2026
	Eigen Vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd Vermogen	€ 534.857.751	€ 519.714.342
	Begroot financieel resultaat	€ 0	€ 0
	Deelnemersbijdrage/dividend	€ 0	€ 0
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De VRA heeft haar begroting opgesteld terwijl zij nog veel onzekerheden zien. De kranten staan vol met berichten over dreigende tariefverhogingen en het uitblijven van nieuwe investeringen in het openbaar vervoer als gevolg van nieuwe bezuinigingen. Het kabinet kondigde ook een 10% korting op onze Brede Doel Uitkering (BDU) aan. De vervoerregio's geven aan dat het directe effect van de korting op de BDU op woningbouwprojecten nog niet op generieke schaal is te duiden. Volgens de vervoerregio's staat al wel vast dat de gevolgen van de structurele bezuiniging op de BDU fors zullen zijn. Dat is slecht nieuws op een moment waarop de VRA volop bezig is met het herstel van het openbaar vervoer na coronatijd en het personeelstekort daarna. De VRA wil koste wat het kost voorkomen dat de vervoerders door deze voorgenomen bezuinigingen in de problemen komen. De VRA en de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) hebben formeel bezwaar aangetekend tegen de voorgenomen kabinetsbezuiniging van 110 miljoen euro op het ov-budget. Volgens de regio's is de korting op de BDU "onrechtmatig" en brengt het de uitvoering van de ov-taken in direct gevaar.		

Investeringsagenda mobiliteit

De afgelopen heeft de VRA samen met gemeenten en ontwikkelaars mobiliteitsplannen gemaakt voor plekken waar snel veel nieuwe woningen komen. De VRA heeft hier met succes extra geld van de Rijksoverheid voor aangevraagd. Ook in het programma van de VRA staan steeds meer projecten die hierbij horen. We zien dat er de komende jaren meer geld nodig is en de VRA houdt daar rekening mee in hun budget. Dit geld gebruiken we voor betere HOV-lijnen, goede fiets- en wegaansluitingen, verbeteringen van knooppunten en deelvervoer.

Concessie Zaanstreek-Waterland

In 2026 is het de bedoeling dat EBS er vanuit een stabiele basis (het niveau zoals geboden in de aanbesteding) er naar toe gaat werken dat weer meer reizigers in de bus komen en dat er verdere groei plaatsvindt. Daarvoor zijn in het contract mechanismen voor opgenomen die op termijn ook tot meer vervoeraanbod moeten leiden. Ook in Zaanstreek-Waterland onderbouwt de vervoerder in het Vervoerplan waar, in lijn met de concessie eisen en vervoervraag, het beste kan worden uitgebreid en doorontwikkeld.

Risico's

Stabiliteit & slagkracht vervoerbedrijven

Sinds EBS eind 2022 het busvervoer in onder andere Zaanstreek-Waterland heeft overgenomen, is er veel kritiek. Reizigers klagen over uitvallende ritten, volle bussen en een gebrekkige communicatie. Ook chauffeurs luiden de noodklok: er is een personeelstekort, en de werkdruk is hoog.

5. Veiligheidsregio Zaanstreek-Waterland

Vestigingsplaats	Zaandam
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling -openbaar lichaam
Algemene informatie	Op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's draagt het college van B&W de volgende taken en bevoegdheden over aan de veiligheidsregio: • Het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises. • Het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald. • Het adviseren van het college van Burgemeester en Wethouders over de taak brandveiligheid. • Het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing. • Het instellen en in stand houden van een brandweer. • Het instellen en in stand houden van een GHOR. • Het voorzien in de meldkamerfunctie. • Het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel. • Het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij sommige van bovengenoemde taken.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mevr. E. van Selm
Programma	Veiligheid
Openbaar belang	Het openbare belang is het voorkomen van of aanpakken van crisis scenario's op een regionale schaal waarbij veiligheid interregionaal gelijk is.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) wordt gevormd door de burgermeesters van de zeven deelnemende gemeenten. Elk lid van het AB heeft één stem (zijnde 14,3%). Het Dagelijks Bestuur (DB) bestaat uit een drietal leden. Het DB is bevoegd tot een

Zeggenschap	aantal wettelijke taken, onder andere op het gebied van het benoemen, schorsen en ontslaan van sleutel-functionarissen. De rol van het DB is met name gericht op het procedureel voorbereiden van de vergaderingen van het AB.		
Financiële gegevens	Elk lid van het Algemeen Bestuur (AD) heeft één stem, wat gelijk staat aan 14,3%.		
	Balansdatum	31-12-2025	31-12-2026
	Eigen Vermogen	€ 1.061.000	€ 949.000
	Vreemd Vermogen	€ 22.980.000	€23.870.000
	Begroot financieel resultaat	-€554.000	-€1.614.000
	Deelnemersbijdrage/ dividend	€ 9.817.248	€10.485.172
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Beleidsinhoudelijke ontwikkelingen: • Toekomstbestendige Brandweezorg • Toekomstgerichte crisisbeheersing • Samen sterker: Veiligheidsregio Zaanstreek - Waterland en GGD • Informatiemanagement		
Risico's	De verandering van de positie van de vrijwilliger door de Wnra alsmede een veranderende samenleving geeft als risico dat de positie van de vrijwilliger minder aantrekkelijk of gewenst is. Ondanks dat de brandweer al stappen heeft gezet binnen de brede toekomstige beschouwing brandweer, blijft dit wel een punt van aandacht. Daarnaast is het besluit genomen dat de GGD en de veiligheidsregio beide gebruik gaan maken van het pand aan het Prins Bernhardplein te Zaandam. Naast de voordelen, blijven er altijd (financiële) risico's die goed gemonitord moeten worden.		

6. Recreatieschap Twiske-Waterland	
Vestigingsplaats	Oostzaan
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling - openbaar lichaam
Algemene informatie	Twiske-Waterland is ingericht als recreatiegebied om gemeenten en natuurgebieden te ontlasten en aantrekkelijke recreatiemogelijkheid te bieden aan recreanten uit omliggende gemeenten en de regio. Het recreatieschap heeft drie hoofdactiviteiten: • Beheren en in stand houden van de ingerichte gebieden en voorzieningen; • Beheren en in stand houden routenetwerken en boerenlandpaden; • Actueel houden en vernieuwen van het aanbod om aan te sluiten bij wensen en behoeften van de recreant.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger
Programma	Economie
Openbaar belang	Het recreatieschap Twiske-Waterland heeft als doel het besturen en beheren van het recreatiegebied. Gezien de ligging en het gebruik van het gebied door de inwoners heeft de provincie/gemeente een direct maatschappelijk belang bij het realiseren van de doelen en neemt daarom deel aan de gemeenschappelijke regeling.
Bestuurlijk belang	Jaarlijks kan de raad haar gevoelens uitspreken over de begroting en kennisnemen van de jaarrekening en eventuele beleidsdocumenten. In de gemeenschappelijke

Zeggenschap	regeling zijn de bevoegdheden vastgelegd. Voor aanpassing van de regeling is de instemming van alle participanten vereist. Besluiten over financiële jaarstukken met betrekking tot de participantenbijdrage vinden plaats op basis van een gewogen stemrecht waarbij de gemeente Purmerend 4 van de 27 stemmen (14,8%) heeft. Indien de besluitvorming in het algemeen bestuur gaat over het overige beleid en de uitvoering van het programma heeft de gemeente Purmerend 7 van de 39 stemmen (17,9%).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2025	31-12-2026
	Eigen Vermogen	€ 5.318.362	€ 5.201.114
	Vreemd Vermogen	€ 490.737	€ 459.737
	Begroot financieel resultaat	€ 9.325	€ -117.249
	Deelnemersbijdrage/dividend	€ 210.670	€ 222.221
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Het recreatieschap heeft haar baten en lasten, afschrijvingen en rente verhoogd met een index van 3,0% voor 2026. Ook de participantenbijdrage is met deze index verhoogd. In 2026 verwachten gemeenten een kleinere uitkering uit het gemeentefonds, waardoor er financiële krapte zal ontstaan bij de gemeenten. Dit leidt ertoe dat participanten kritisch kijken naar de financiële bijdrage aan het recreatieschap. Voor het recreatieschap levert dit de opgave op om kritisch te kijken naar haar uitgaven en naar haar inspanningen in relatie tot de doelstellingen. Daarbij wordt permanent gezocht naar meekoppelkansen, mogelijkheden om werk met werk te maken en bepaalde werkzaamheden zo kosten efficiënt mogelijk uit te voeren. Dit met vanuit het adagium met meer voor hetzelfde geld.		
Risico's	De belangrijke risico's voor Twiske-Waterland zijn: • Verminderde inkomsten door: Afgelasten van evenementen; • Verminderde inkomsten door: Beleid; • Overmacht door: Pandemieën/(vogel)ziektes, predatoren en nieuwe invasieve soorten; • Overmacht door: Klimaatveranderingen (brand/hittestress/droogte/stormen/verzilting/piekbuien); • Overname recreatieve voorzieningen.		

7. Waterlands Archief

Vestigingsplaats	Purmerend
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Algemene informatie	Het Waterlands Archief (WA) is een samenwerkingsverband van vijf gemeenten in de regio Waterland op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen en opgericht in 1979 als Streekarchief Waterland. In 2003 werd de naam gewijzigd in het WA. De deelnemende gemeenten zijn Edam-Volendam, Landsmeer, Purmerend, Waterland en Wormerland. De belangrijkste doelstelling van het WA is het duurzaam beheren en beschikbaar stellen van procesgebonden overheidsinformatie. De wettelijke taken van de deelnemende gemeenten zijn gedelegeerd aan het Waterlands Archief. Daaruit vloeien de volgende kerntaken voort: • Toezicht op tijdige overdracht van de gemeentelijke archieven en op de kwaliteit van de archiefvorming bij de aangesloten gemeenten en acquisitie van particuliere archieven die een aanvulling vormen op de collectie.

	• Beheer van de archieven en deze toegankelijk maken door inventarisatie en indexering. • Toezicht houden op de niet-overgebrachte archieven door middel van inspecties op het informatie- en archiefbeheer van de vijf gemeenten.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Mevr. E. van Selm		
Programma	Bestuur & concern		
Openbaar belang	Beschikbaar stellen van de collectie aan een zo breed mogelijk publiek in de studiezaal, via website en door educatie en voorlichting. Sinds 2003 werkt het WA structureel samen met de Bibliotheek Waterland om het publieksbereik te vergroten. Archief en bibliotheek verzorgen samen een educatief aanbod voor scholieren en organisaties van evenementen en lezingen. Ook is er structurele samenwerking met omringende archiefdiensten, historische verenigingen en musea en met onderwijsinstellingen.		
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit vijf leden, inclusief de voorzitter. De colleges van de deelnemende gemeenten wijzen uit hun midden ieder één lid aan. Een stemming is alleen geldig indien meer dan de helft van het aantal leden dat zitting heeft en zich niet op grond van lid 2 of anderszins van deelneming aan de stemming moet of heeft onthouden, daaraan heeft deelgenomen. Voor het tot stand komen van een beslissing bij stemming wordt meerderheid van stemmen vereist van hen die een stem hebben uitgebracht, voor zover de regeling niet anders bepaalt. Staken de stemmen dan beslist de stem van de voorzitter. Alle leden van het bestuur hebben ieder één stem. De burgemeester van Purmerend is voorzitter van het Dagelijks bestuur.		
Zeggenschap	De gemeenschappelijke regeling heeft geen aandelen. Elk lid van het Bestuur heeft één stem, zijnde 20%.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2025	31-12-2026
	Eigen Vermogen	€ 63.926	€ 63.926
	Vreemd Vermogen	€314.846	€378.674
	Begroot financieel resultaat	€0	€0
	Deelnemersbijdrage/dividend	€900.027	€1.031.665
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De belangrijkste in gang gezette ontwikkelingen die in 2024 worden voortgezet zijn: • Organiseren van cursussen, workshops, lezingen, evenementen, exposities en een jaarlijkse publieksdag. De nieuwe studiezaal zal gaan dienen als ontmoetingspunt voor bezoekers. • De sociale mediakanalen en waterlandopdekaart.nl worden verder uitgebouwd. • Publiceren van (wetenschappelijk) verantwoorde toegangen tot historische collecties. Wanneer nodig worden er handleidingen en broncommentaren voor historisch onderzoekers ontwikkeld. • Meewerken aan een open overheid, open overheidsdata en gebruik van Linked Open Data. • Restauratie van fysieke archieven uitvoeren op basis van een restauratieplan. • Acquisitie van zogenaamde 'hotspots' op basis van een acquisitieplan. • Toezicht: Een keer per twee jaar uitvoeren van een KPI-inspectie of een voortgangsgesprek voeren. • Toezicht: standaardiseren en verder professionaliseren van het expertisecentrum. Specifiek wordt geadviseerd over de Woo, de nieuwe Archiefwet en de Omgevingswet. • Toezicht: Initiëren van en deelnemen aan Strategisch Informatie Overleg (SIO) bij gemeenten.		

Risico's

- Organisatie: het WA streeft ernaar een meer wendbare organisatie te worden dat werkt in projecten. Van een lijnorganisatie naar een projectorganisatie.

De veiligheid van de fysieke archieven en collecties vormen het grootste risico voor het Waterlands Archief. De veiligheid is beleidsmatig geborgd door een plan Veiligheid, Calamiteiten en Ontruiming en praktisch door brand-, inbraak-, en klimaatsystemen.

Privaatrechtelijke organisaties

1. Stadsverwarming Purmerend (SVP) Holding BV			
Vestigingsplaats	Purmerend		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap		
Algemene informatie	SVP Holding BV is het stadsverwarmingsbedrijf van de gemeente Purmerend. SVP (Stadsverwarming Purmerend) is opgericht in 1981 en verzelfstandigd in 2007. SVP voorziet ruim 28.800 klanten (ruim 29.500 aansluitingen) van warmte en warm water. Van alle gebouwen in Purmerend is ca. 75% aangesloten op het warmtenetwerk van SVP.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Algemene dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	SVP verzorgt warmte en warm water voor veel inwoners en bedrijven in Purmerend. SVP heeft op basis van artikel 2 van de Warmtewet de plicht warmtelevering in het verzorgingsgebied zeker te stellen, tegen redelijke voorwaarden en met inachtneming van een goede kwaliteit van dienstverlening.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 100% van de aandelen SVP Holding BV.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2024	31-12-2025
	Eigen Vermogen	€ 34.288.000	€ 34.388.000
	Vreemd Vermogen	€ 128.537.000	€ 113.424.000
	Begroot resultaat voor bestemming	€ 1.101.000	€ 100.000
	Dividend	€ 0	€ 0
	<i>De gepresenteerde cijfers per 31-12-2025 zijn afkomstig uit de meerjarenraming 2024-2034 rekening houdende met de resultaten uit de jaarrekening 2024. Er is geen rekening gehouden met tussentijdse rapportages 2025. In het najaar 2025 zal de nieuwe MJR (2025-2035) de actualisatie bevatten van deze cijfers. De gepresenteerde cijfers per 31-12-2024 zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarstukken 2024.</i>		
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De huidige ontwikkelingen betreft o.a. het verder optimaliseren van de bestaande BioWarmteCentrale en het verbeteren van het warmtenet om een stabiele en betrouwbare warmtelevering voor de komende jaren te blijven verzorgen, verdere verduurzaming van de warmtebronnen o.a. doormiddel van andere bronnen zoals aardwarmte (geothermie) en warmte uit afval- en/of oppervlaktewater, de plaatsing van slimme meters en de bijbehorende ICT transitie en het afronden van de Proeftuin Gasvrij. Dit alles in het perspectief van op dit moment onderhanden zijnde ontwikkelingen ten aanzien van de van toepassing zijnde wet-en regelgeving.		
Risico's	SVP is actief in een dynamische omgeving die zowel door de wisselende marktomstandigheden als door veranderen overheidsbeleid wordt bepaald. De belangrijkste afhankelijkheden daarin zijn de inzet van de BWC en de staat van het warmtenet (van invloed op warmteverlies en warmteonderbrekingen). Daarnaast spelen de van toepassing zijnde wet-en regelgeving, gasprijsontwikkeling, graaddagenontwikkeling (en de daaraan gerelateerde afzet) en de hoogte van de inflatie een belangrijke rol in de bedrijfsvoering van SVP. De gemeentelijke deelneming in SVP staat voor € 38 miljoen op de balans. Daarnaast is het lang vreemd vermogen van SVP van een borgstelling voorzien. Kortom de gemeente heeft een grote financiële verwevenheid met de SVP.		

2. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
Vestigingsplaats	's-Gravenhage		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap		
Algemene informatie	De Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen zijn de deelnemers.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Overzicht algemene dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financieledienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 14.040 van de 55.690.720 aandelen (0,0252%) á € 2,50.		
Algemene opmerking	De BNG publiceert geen prognoses. In onderstaande gegevens wordt uitgegaan van de handreiking van de BNG voor de verantwoording voor dit onderdeel, Deze cijfers grijpen terug op deze handreiking. De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2024 en 2025 kan de bank daarom niet maken. Daarom worden de laatst bekende cijfers opgenomen.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 4.721 miljoen	€ 4.777 miljoen
	Vreemd Vermogen	€ 110.819 miljoen	€ 123.614 miljoen
	Resultaat na bestemming	€ 254 miljoen	€ 294 miljoen
	Dividend	€ 30.326	€ 29.954
	<i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2023 en 2024.</i>		
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	BNG Bank wil een relevante speler zijn in de financiering van Nederlandse decentrale overheden en in de sectoren wonen, zorg, onderwijs, energie en infrastructuur. Wat betreft langlopende kredietverlening wil de bank rendabel voorzien in meer dan de helft van de langlopende kredietvraag van deze klantengroepen. BNG Bank streeft niet naar winstmaximalisatie, maar naar een redelijk rendement. Dit rendement komt via dividend ten goede aan de aandeelhouders, uitsluitend overheden, en in het verlengde daarvan aan de samenleving.		
Risico's	Op de gemeentelijke balans zijn aandelen in de BNG opgenomen voor een bedrag van € 33.478. Dit is tevens het risicobedrag.		

3. Huisvuilcentrale (HVC) NV			
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Algemene informatie	HVC is verantwoordelijk voor het duurzaam afvalbeheer van haar aandeelhouders. Daarnaast produceert HVC duurzame energie en levert deze aan gemeenten, waterschappen, bedrijven en particulieren. De kerntaken van HVC zijn grondstoffenmanagementen opwekking en levering van duurzame energie. Bovendien ondersteunt HVC haar aandeelhouders bij het in kaart brengen van maatregelen voor lokale verduurzaming. HVC is actief in Nederland en binnen Nederland de grootste niet-commerciële afvalinzamelaar. HVC heeft 52 aandeelhoudende gemeenten en 8 waterschappen uit Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Friesland.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Overzicht algemene dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	HVC is een publiek nutsbedrijf op het gebied van afval, energie en warmte. HVC zet in op de transitie van een restafvalverbrander in een grondstoffen- en duurzaam energiebedrijf.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 113 van de 3.705 gewone aandelen (3,05%).		
Financiële gegevens <i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2023 en 2024. Er vindt geen dividenduitkering plaats.</i>	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 233.501.000	€ 257.583.000
	Vreemd Vermogen	€ 928.387.000	€ 966.359.000
	Resultaat na bestemming	€ 34.897.000	€ 24.418.000
	Dividend	n.v.t.	n.v.t.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	HVC heeft in 2024 de strategie herijkt. De samenloop van ambities van aandeelhouders op het gebied van de warmtetransitie, mogelijke omvangrijke investeringen bij de afvalenergiecentrales voor het afvangen van CO ₂ en algehele kosten- en prijsstijgingen door externe ontwikkelingen, op termijn paste niet binnen de bestaande financiële kaders. Focus van de aandeelhouders ligt bij preventie en hergebruik van huishoudelijke afval, verdere verduurzaming van afvalenergiecentrales en warmte activiteiten omdat deze tot relatief veel duurzaamheidswinst leidt. De benodigde investeringen voor deze activiteiten hebben echter soms grote financiële impact. Daarom is besloten tot een hogere garantstellingsruimte (lees: meer investeringsruimte). Investeringsruimte van meer dan € 10 miljoen hebben de instemming van de aandeelhouders nodig.		
Risico's	HVC is een bedrijf met veel risico's en heeft om die reden een uitgebreid risicomanagementsysteem. De belangrijkste risico's zijn: • Continuïteitsproblemen door brand of machinebreuk; • Prijsdaling grondstoffen; • Wijziging brandbaarheid afval; • Afname verzekeraarbaarheid; • Financiële risico's zoals rente- en liquiditeitsrisico's.		

4. Alliander			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Algemene informatie	Alliander is op 1 juli 2009 ontstaan bij de verkoop van Nuon. Het ontwikkelt en beheert energienetten. Via kabels en leidingen ontvangen ruim drie miljoen Nederlandse huishoudens en bedrijven elektriciteit, gas en warmte. Het bedrijf beheert meer dan 90.000 km elektriciteitsnet en 40.000 km gasnet.		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. A.O.C. Boer		
Programma	Overzicht algemene Dekkingsmiddelen		
Openbaar belang	Energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. Alliander heeft alleen publieke aandeelhouders.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	De gemeente heeft 372.370 aandelen van de 136.794.964 aandelen (0,27%).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 4.749 miljoen	€ 6.038 miljoen
	Vreemd Vermogen	€ 6.897 miljoen	€ 6.918 miljoen
	Resultaat na bestemming	€ 267 miljoen	€ 976 miljoen
	Dividend	€ 327.469	€ 259.080
	De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2023 en 2024.		
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	Als netbeheerder staat Alliander voor de opdracht om de capaciteit van het elektriciteitsnet op een groot aantal plekken te verdubbelen in 2030. Deze investeringen moeten worden voorgefinancierd. Dit gebeurt grotendeels met vreemd vermogen, maar ook aandeelhouders zijn gevraagd extra kapitaal te verstrekken.		
Risico's.	Alliander is een groot bedrijf. Het belang van het bedrijf voor de gemeente is groot. Risico's waar het bedrijf mee te maken heeft zijn thans vooral gelegen in de klimaatverandering (transitie en fysieke risico's). In 2021 is besloten tot deelname in een lening van € 600 miljoen die in 2028 volledig zal zijn omgezet in aandelenkapitaal.		
5. V.O.F. De Beemster Compagnie			
Vestigingsplaats	Middenbeemster		
Rechtsvorm	Vennootschap Onder Firma (VOF)		
Algemene informatie	VOF De Beemster Compagnie is opgericht in 2011 door de gemeente Beemster en Bouwfonds Ontwikkeling B.V. (thans BPD Ontwikkeling). Dit op basis van een verhouding van 50/50. De doelstelling is het produceren van bouw- en woonrijpe grond en het verkopen van bouwrijpe kavels. Dit gebeurt in de gebiedsontwikkelingen De Nieuwe Tuinderij te Zuidoostbeemster (ca. 530) en De Keyser te Middenbeemster (ca. 590)		
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. P. Verkroost		
Programma	Ruimtelijke Ontwikkeling		
Openbaar belang	De Beemster Compagnie heeft als doel elk jaar in totaal circa 100 woningen op te leveren (conform Waterlands Wonen) in Middenbeemster en Zuidoostbeemster. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst betreft dit enkel koopwoningen, maar de		

Bestuurlijk belang	ruimte in het bestemmingsplan wordt thans ook benut om sociale huurwoningen te realiseren. Daarnaast wordt in De Keyser een school (IKC) gerealiseerd Vanuit de gemeente is er een wethouder als vennoot aanwezig die verantwoordelijk is voor de uitvoering vanuit de gemeentelijke zijde. Ook de andere eigenaar, BPD, heeft een vennoot. Minimaal tweemaal per jaar komen de vennoten bij elkaar en bespreken de voortgang in deze vennotenvergadering, inclusief het maken van keuzes indien hier aanleiding toe is.		
Zeggenschap	De gemeente is voor 50% eigenaar van de VOF.		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 6.964.156	€ 6.815.069
	Vreemd Vermogen	€ 6.213.414	€ 2.305.921
	Resultaat	€ 841.537	-€ 149.086
	Deelnemersbijdrage/ dividend	n.v.t	n.v.t
<i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2023 en 2024. In het vreemd vermogen zit geen externe financiering meer.</i>			
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	De ontwikkelingen in De Keyser en De Nieuwe Tuinderij naderen hun voltooiing. De grondexploitatie De Nieuwe Tuinderij is uitontwikkeld. In 2025 wordt de openbare ruimte van De Nieuwe Tuinderij aan de gemeente overgedragen. Dit is in 2024 niet gelukt in verband met enige openstaande opleverpunten. Dit zal in 2025 plaatsvinden en dan kan ook de winst worden uitgekeerd en de afspraak over de bijdrage aan de aanpassing van de Purmerenderweg worden afgerond. In De Keyser zijn in 2024 de laatste kavels in de verkoop gegaan. Ook is in het 2024 het ontwerp van het nieuwe IKC in deelplan 6B afgerond. De grond voor de school zal in 2025 worden overgedragen aan de gemeente.		
Risico's	Er is geen risico waar het gaat om het doel van de samenwerkingsovereenkomst: een tenminste op nul sluitende grondexploitatie. Momenteel is het verwachte exploitatieresultaat voor de twee gebiedsexploitaties ruim positief. In 2025 kan voor de Nieuwe Tuinderij winstuitkering plaatsvinden. Er zijn geen leningen meer en de liquide middelen laten dit toe.		

6. InWest Regio B.V.	
Vestigingsplaats	Amsterdam
Rechtsvorm	Besloten vennootschap
Algemene informatie	In oktober 2021 is de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Metropoolregio Amsterdam en de regio Noord-Holland Noord opgericht. Deze besloten vennootschap heeft als aandeelhouders de provincie Noord-Holland en de Noord-Hollandse gemeenten (waarvan een aantal dit in de vorm van een gezamenlijk aandeelhouderschap doen). De InWest Regio BV heeft een 50% deelneming, een BV waar het Rijk ook voor 50% in deelneemt. Deze gezamenlijke BV stuurt een MKB fonds aan. De InWest regio B.V. stuurt zelf ook een transitiefonds aan. De twee fondsen hebben ieder een eigen onafhankelijk investeringscomité.
Bestuurlijke vertegenwoordiger	Dhr. M.T.A. Hegger
Programma	Algemene dekkingsmiddelen
Openbaar belang	InWest Regio BV is opgericht met het oog op 3 kansen:

	• Invullen van de ontbrekende schakel in het landelijk nog niet dekkende netwerk van regionale ontwikkelings-maatschappijen en daardoor mee invulling en uitvoering kunnen geven aan rijksregelingen (onder andere momenteel de COVID-19 Overbruggingsleningen, REACT EU 2021 en verschillende regelingen i.h.k.v. de circulaire economie). • Inspelen op en ondersteunen van innovatief Midden en Klein Bedrijf (mkb) en versnellen van de grote transitieopgaven (energie- en circulair) door het bieden van kennis, menskracht en financiëlemiddelen.		
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft stemrecht in de aandeelhoudersvergadering.		
Zeggenschap	Uitgangspunt is dat gemeenten tot een bedrag gelijk aan 1% van de gemeentebegroting over het jaar 2019 inleggen in de BV wanneer zij daarin deelnemen. Het begrotingstotaal in het jaar 2019 voor de gemeente Beemster bedroeg € 18.084.000 en voor de gemeente Purmerend € 239.851.000. De investering bedraagt derhalve € 2.579.935. Twee keer per jaar vindt er een kapitaalstorting plaats ter grootte van elke keer € 257.935 (per keer 10% van het totaal toegezegd bedrag). Tot op heden (verwachting eind 2025) is er 70% kapitaal gestort. Het resterende kapitaal (30%) wordt door InWest Reg in tranches opgevraagd bij de aandeelhouders. Tot en met 31 december 2021 zijn de 2.580 aandelen van elk 1 euro groot volgestort (Beemster € 181 en Purmerend € 2.399).		
Financiële gegevens	Balansdatum	31-12-2023	31-12-2024
	Eigen Vermogen	€ 41.611.829	€ 41.579.147
	Vreemd Vermogen	€ 131.082	€ 386.742
	Resultaat na belastingen	- € 2.921.012	- € 1.853.809
	Deelnemersbijdrage/ dividend	n.v.t	n.v.t
	<i>De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig uit de vastgestelde jaarrekeningen 2023 en 2024. Er vindt geen dividenduitkering plaats.</i>		
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens	InWest Regio B.V. is op 7 oktober 2021 opgericht. Met de oprichting van InWest Regio BV is er een einde gekomen aan het proces tot de vorming van een regionale ontwikkelingsmaatschappij in Noord-Holland. De vennootschap is vanaf 2022 gestart met de opgave om versneld uitvoering te geven aan de energietransitie en de transitie naar de circulaire economie. Doel is maatregelen te nemen waarmee de economie gestimuleerd wordt om enerzijds banen te behouden en anderzijds nieuwe duurzame werkgelegenheid te creëren. De primaire focus ligt op het regionaal innovatiepotentieel en daarmee impact gedreven handelen. Met deze focus legt InWest Regio zich toe op de meest kansrijke transities, sectoren en technologieën van de regio. In 2024 heeft er een structuurwijziging plaatsgevonden waardoor het ontbreken van een fiscale eenheid voor de BTW tussen ROM InWest en InWestRegio BV niet langer een probleem is.		
Risico's	De bij de beleidsvoornemens gemelde investeringen gaan gepaard met risico's. Daar worden diverse maatregelen voor genomen. In de door de aandeelhouders vastgestelde investeringsreglementen zijn de kaders voor de allocatie van middelen bepaald. Hierbij geldt het streven naar revolverendheid (100%) voor het mkb-fonds en voor het Transitiefonds als ondergrens voor het investeringsreglement.		

Wet open overheid (Woo)

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo heeft als doel om overheidsbesluitvorming begrijpelijk en beter vindbaar te maken voor een breder publiek. Iedereen kan op basis van de Woo informatie opvragen bij de overheid. Een verplicht onderdeel van de Woo is een paragraaf in de begroting en jaarstukken waarin is opgenomen hoe wij uitvoering geven aan de Woo.

Actieve openbaarheid

De Woo legt de nadruk op het uit eigen beweging openbaar maken van informatie. Voor 15 categorieën van gemeentelijke informatie is dit wettelijk verplicht. Deze verplichting wordt stapsgewijs (tranches) ingevoerd via een landelijke planning. Op 1 november 2024 is de eerste tranche verplicht gesteld. Hieraan is tijdig voldaan. Het gaat om de volgende 4 categorieën:

- organisatie en werkwijze
- bereikbaarheidsgegevens
- algemeen verbindende voorschriften
- overige besluiten van algemene strekking

Om goed voorbereid te zijn, is medio 2024 gestart met een o-meting. Daarbij kijken we per categorie van informatie wat de huidige situatie is, en wat nodig is om deze informatie te kunnen publiceren. De meting loopt tot begin 2026. Ook zijn wij gestart met de inventarisatie van een geschikt publicatieplatform.

Voor de overige categorieën is nog geen planning beschikbaar. De reden hiervan is dat de landelijke Woo-index nog in ontwikkeling is.

De tweede tranche ziet op de volgende 5 categorieën:

- Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag
- Vergaderstukken decentrale overheden
- Agenda's en besluiten bestuurscolleges
- Adviezen
- Jaarplannen en jaarverslagen

Woo-verzoeken

Op grond van de Woo kan iedereen een verzoek om informatie indienen. Ook in 2025 nemen de omvang en de complexiteit van Woo-verzoeken toe. Als organisatie doen wij veel Woo-verzoeken binnen de wettelijke termijn af, al is dit voor complexe en/of omvangrijke Woo-verzoeken niet altijd haalbaar. Dit komt onder andere door het benodigde uitgebreide zoekwerk naar documenten en de capaciteit die voor de afhandeling van Woo-verzoeken beschikbaar is.

In 2025 is ingezet op het centraliseren van de afhandeling van Woo-verzoeken die onze organisatie bereiken, zodat de vakteams meer ontlast konden worden en de Woo-verzoeken efficiënter afgehandeld konden worden. Door ook in 2026 op deze werkwijze in te zetten, werken we toe naar een meer transparante en toegankelijke gemeente.

Informatiehuishouding en openbaarmaking

Een goede informatiehuishouding is de randvoorwaarde voor het openbaarmaken van informatie. Die informatie moet vindbaar, begrijpelijk, betrouwbaar en herbruikbaar zijn. Dit vraagt om heldere kaders en richtlijnen voor de omgang met informatie. Ook worden oude systemen uitgefaseerd en nieuwe technieken ingevoerd. Gegeven de brede opdracht is gekozen voor een programmatische aanpak.

Openbaarheid in de organisatie

In onze organisatie gaan we zorgvuldig om met informatie en communicatiekanalen. Voor een goed functionerende gemeentelijke organisatie is het belangrijk dat medewerkers in vertrouwen van gedachten kunnen wisselen. Daarom zijn heldere kaders nodig voor het openbaar maken van informatie: wat publiceren we actief, of verplicht en aan welke kwaliteitseisen moet dit voldoen? Vanuit de programmalijn Openbaarheid is gestart met een inventarisatie en uitwerking van deze beleidskaders.

Overige overzichten

